

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 193 (XXXVII) — Nr. 290

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Miercuri, 2 aprilie 2025

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
Decizia nr. 510 din 17 octombrie 2024 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 39 alin. (1) lit. b) din Codul penal.....	2-4
ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE	
549. — Ordin al viceprim-ministrului, ministrul finanțelor, pentru modificarea anexei la Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 2.118/2020 privind aprobarea Prospectului de bază pentru Programul FIDELIS de emisiuni de titluri de stat destinate exclusiv investitorilor persoane fizice emise de Ministerul Finanțelor Publice, ce urmează a fi listate pe piața reglementată administrată de Bursa de Valori București — S.A. și supravegheată de către Autoritatea de Supraveghere Financiară.....	5-21
845. — Ordin al ministrului mediului, apelor și pădurilor privind aprobarea Planului de management al sitului Natura 2000 ROSCI0341 Pădurea și Lacul Stolnici	21
ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE	
Decizia nr. 60 din 24 februarie 2025 (Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept)	22-31

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 510

din 17 octombrie 2024

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 39 alin. (1) lit. b) din Codul penal

Marian Enache	— președinte
Mihaela Ciochină	— judecător
Cristian Deliorga	— judecător
Dimitrie-Bogdan Licu	— judecător
Laura-Iuliana Scânteii	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Mihaela Ionescu	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Nicoleta-Ecaterina Eucarie.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 39 alin. (1) lit. b) din Codul penal, excepție ridicată de Jozsef Keresztes în Dosarul nr. 500/211/2017 al Judecătoria Cluj-Napoca — Secția penală și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 1.323D/2021.

2. La apelul nominal lipsește autorul excepției. Procedura de înștiințare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere, ca inadmisibilă, a excepției de neconstituționalitate, întrucât motivele de neconstituționalitate invocate de autor privesc interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 39 alin. (1) lit. b) din Codul penal.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

4. Prin Încheierea din 23 septembrie 2020, pronunțată în Dosarul nr. 500/211/2017, **Judecătoria Cluj-Napoca — Secția penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 39 alin. (1) lit. b) din Codul penal**. Excepția a fost ridicată de Jozsef Keresztes într-o cauză penală în care autorul excepției a fost trimis în judecată pentru săvârșirea unor infracțiuni concurente.

5. În **motivarea excepției de neconstituționalitate**, autorul acesteia susține, în esență, că norma criticată îi creează o situație defavorabilă în raport cu instanța de judecată de infracțiuni concurente cu care a fost sesizată în stare de judecată, precum și în raport cu alte persoane, care au fost judecate în baza vechiului Cod penal, pedeapsa ce ar putea să îi fie aplicată fiind mult mai mare prin aplicarea sporului obligatoriu.

6. **Judecătoria Cluj-Napoca — Secția penală** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată și, în acest sens, reține că normele penale criticate, care stabilesc modalitatea de calcul al pedepsei în cazul concursului de infracțiuni, reprezintă voința legiuitorului de la momentul elaborării și adoptării Legii nr. 286/2009 privind Codul penal în ceea ce privește regimul sancționator al concursului de infracțiuni, fiind aplicabile tuturor faptelor săvârșite de la data intrării în vigoare, respectiv data de 1 februarie 2014, a noului Cod penal. Acest regim sancționator este aplicabil tuturor faptelor săvârșite ulterior datei de 1 februarie 2014, fără a se putea reține că autorul excepției se află într-o situație defavorabilă raportat la alte persoane care se află în situații similare, judecate pentru infracțiuni comise ulterior datei precizate. Comparția cu vechile dispoziții penale, care nu mai erau în vigoare la data comiterii infracțiunilor pentru care autorul

excepției de neconstituționalitate este judecat, nu are relevanță în cauză deoarece legiuitorul este liber să schimbe regimul sancționator fără ca prin aceasta să creeze o situație defavorabilă persoanelor care urmează să se supună noilor reglementări, cu atât mai mult cu cât autorul excepției trebuia să cunoască reglementările legii penale de la momentul comiterii infracțiunilor.

7. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

8. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului** nu au transmis punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

9. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

10. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie dispozițiile art. 39 alin. (1) lit. b) din Codul penal, care au următorul cuprins: „(1) În caz de concurs de infracțiuni, se stabilește pedeapsa pentru fiecare infracțiune în parte și se aplică pedeapsa, după cum urmează: [...]”

b) când s-au stabilit numai pedepse cu închisoare, se aplică pedeapsa cea mai grea, la care se adaugă un spor de o treime din totalul celorlalte pedepse stabilite; [...]”

11. În opinia autorului excepției de neconstituționalitate, normele penale criticate contravin atât dispozițiilor constituționale ale art. 16 privind egalitatea în drepturi, ale art. 21 alin. (3) privind dreptul la un proces echitabil și ale art. 24 privind dreptul la apărare, cât și prevederilor art. 6 paragraful 3 referitor la dreptul la un proces echitabil din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

12. Examnând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că dispozițiile art. 39 alin. (1) lit. b) din Codul penal au mai fost examinate de instanța de contencios constituțional, fiind invocate critici similare celor formulate în prezenta cauză. Astfel, prin Decizia nr. 711 din 27 octombrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 913 din 9 decembrie 2015, Curtea a respins, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate, reținând în paragrafele 18-45, că noul Cod penal reglementează un regim juridic sancționator cu privire la cele două forme ale concursului de infracțiuni, real și formal, referitor la persoana fizică, infractor major, în cadrul căruia se pot observa mai multe sisteme de sancționare.

13. Totodată, Curtea a constatat existența unor modificări substanțiale față de concepția Codului penal din 1969, care reglementa sancționarea concursului de infracțiuni, pentru persoana fizică, inclusiv pentru infractorul minor, în cuprinsul art. 34, prevăzând — la dispozițiile alin. 1 lit. b) și c) din acest articol — că, în cazul în care s-au stabilit numai pedepse cu închisoare, se aplică pedeapsa cea mai grea, care putea fi

sporită până la maximul ei special, iar când acest maxim nu era îndestulător, se putea adăuga un spor de până la 5 ani, respectiv că, atunci când s-au stabilit numai amenzi, se aplica pedeapsa cea mai mare, care putea fi sporită până la maximul ei special, iar dacă acest maxim nu era îndestulător, se putea adăuga un spor de până la jumătate din acel maxim. Aceste dispoziții de lege consacrau — ca tratament juridic al concursului de infracțiuni în situațiile precizate — sistemul cumulului juridic cu spor facultativ și variabil. Curtea a observat că, în practică, agravarea pedepsei avea un caracter excepțional, de vreme ce, potrivit prevederilor Codului penal din 1969, instanța putea să facă abstracție de adăugarea vreunui spor și să se limiteze la aplicarea sistemului absorbției în cazurile menționate. Dispozițiile art. 39 alin. (1) lit. b) din noul Cod penal — care reglementează tratamentul sancționator al concursului de infracțiuni săvârșite de persoana fizică, infractor major, în ipoteza în care s-au stabilit numai pedepse cu închisoare — prevăd însă aplicarea sistemului cumulului juridic cu spor obligatoriu și fix. Potrivit prevederilor de lege criticate, dacă pentru infracțiunile concurente s-au stabilit numai pedepse cu închisoare, se va aplica pedeapsa cea mai grea, la care se adaugă un spor de o treime din totalul celorlalte pedepse stabilite.

14. În continuare, Curtea a constatat că individualizarea sancțiunilor de drept penal este, pe de o parte, legală — revine legiuitorului, care stabilește normativ pedepsele și celelalte sancțiuni de drept penal, prin fixarea unor limite minime și maxime ale fiecărei pedepse, care să corespundă în abstract importantanței valorii sociale ocrotite —, iar, pe de altă parte, judiciară — pe care o realizează judecătorul în cadrul limitelor stabilite de lege. Curtea a subliniat, totodată, importanța individualizării legale a sancțiunilor de drept penal prin aceea că legiuitorul nu poate să confere judecătorului o libertate absolută în stabilirea pedepsei concrete, întrucât ar exista riscul unei interpretări și aplicări arbitrare a pedepsei. Pe de altă parte, Curtea a apreciat că, în reglementarea sancțiunilor de drept penal de către legiuitor, trebuie stabilit un echilibru între dreptul fundamental — care face obiectul limitării impuse de sancțiune — și valoarea socială a cărei protecție a determinat limitarea. Legiuitorul nu trebuie să îi ia judecătorului dreptul de a proceda la individualizarea judiciară prin stabilirea unor pedepse absolut determinate sau prin prevederea unor pedepse care, datorită aplicării lor automate, scapă oricărui control judiciar. Prin individualizarea legală, legiuitorul oferă judecătorului puterea de stabilire a pedepsei în cadrul anumitor limite predeterminate — minimul și maximul special al pedepsei —, dar, totodată, îi oferă aceluiași judecător instrumentele care îi permit alegerea și determinarea unei sancțiuni concrete, în raport cu particularitățile faptei și cu persoana infractorului. Astfel, în prima etapă a operațiunii de determinare concretă a pedepsei, în cazul concursului de infracțiuni, judecătorul stabilește pedeapsa pentru fiecare infracțiune concurentă în parte, ca și cum ar fi singură, folosind în acest scop criteriile generale de individualizare a pedepsei și, eventual, criteriile speciale, respectiv cauzele generale de agravare sau de atenuare a pedepsei. În această etapă, judecătorul realizează o individualizare a răspunderii penale pentru fiecare infracțiune care se află în pluralitatea de infracțiuni săvârșite de infractor, făcându-se abstracție de existența celorlalte infracțiuni, fiecare infracțiune păstrându-și gradul său de pericol social. Curtea a reținut, așadar, deplina independență a judecătorului în a proceda la individualizarea judiciară a sancțiunilor pentru fiecare dintre infracțiunile concurente. În cea de-a doua etapă, judecătorul identifică pedeapsa cea mai grea, la care, potrivit prevederilor criticate, adaugă un spor de o treime din totalul celorlalte pedepse stabilite. În acest mod, aplică pedeapsa pe care inculpatul urmează să o execute pentru toate infracțiunile, așadar, pedeapsa rezultantă sau pedeapsa de ansamblu, care trebuie să reflecte pericolul social ce reiese din comiterea infracțiunilor concurente.

15. Totodată, Curtea a reținut că, în actualul Cod penal, legiuitorul român are o orientare mai degrabă preventivă decât represivă, de vreme ce a optat pentru reducerea limitelor speciale de pedeapsă pentru mai multe infracțiuni, concomitent cu înăsprirea tratamentului penal al pluralității de infracțiuni, în contextul în care critica principală a tendințelor legislative anterioare de majorare a limitelor maxime de pedeapsă, ca principal instrument de combatere a unor infracțiuni, a fost aceea că sistemul sancționator al vechiului Cod penal nu mai reflecta în mod corect sistemul valorilor sociale pe care legea penală este chemată să le protejeze. Astfel, în expunerea de motive la proiectul Legii privind Codul penal se arată că „soluția de dorit nu este deci o majorare dusă la absurd a limitelor de pedeapsă, care nu face altceva decât să nesocotească ierarhia valorilor sociale într-o societate democratică”. Pe de altă parte, legiuitorul a urmărit ca noul Cod penal să ofere și instrumente mult mai eficiente pentru individualizarea și sancționarea pluralității de infracțiuni, în condițiile în care, sub imperiul fostei reglementări, pluralitatea de infracțiuni, deși un indiciu important privind pericolozitatea sporită a infractorului, rămânea practic nesancționată, cauza de agravare fiind, în foarte multe situații, ignorată de instanțe în stabilirea pedepsei rezultante, din cauza faptului că sporul de pedeapsă prevăzut de lege avea un caracter facultativ. Așa încât, noul Cod penal răspunde unei puternice exigențe sociale, de a reglementa mai sever tratamentul sancționator al celui care repetă comportamentul infracțional. Potrivit expunerii de motive la proiectul Legii privind Codul penal, „într-un stat de drept, întinderea și intensitatea represiunii penale trebuie să rămână în limite determinate, în primul rând, prin raportare la importanța valorii sociale lezate pentru cei care înfrâng pentru prima oară legea penală, urmând să crească progresiv pentru cei care comit mai multe infracțiuni înainte de a fi definitiv condamnați și cu atât mai mult pentru cei aflați în stare de recidivă. De aceea, limitele de pedeapsă prevăzute în partea specială trebuie corelate cu dispozițiile părții generale, care vor permite o agravare proporțională a regimului sancționator prevăzut pentru pluralitatea de infracțiuni”. Așadar, în cazul concursului de infracțiuni, pe lângă pedeapsa cea mai grea cu închisoarea — singura sancțiune aplicată, în mod obișnuit, de către instanțe sub legea veche —, sub imperiul legii noi este obligatorie aplicarea unui spor egal cu o treime din totalul celorlalte pedepse. Având în vedere toate cele arătate, Curtea a reținut că, întrucât săvârșirea mai multor infracțiuni de către aceeași persoană demonstrează o perseverență pe calea infracțională a acesteia, sunt necesare sisteme de sancționare adecvate pentru asigurarea constrângerii și reeducării, iar reglementarea acestora nu trebuie să se facă decât cu respectarea Constituției și a supremației sale (paragrafele 24, 26, 27 și 28).

16. În ceea ce privește dispozițiile art. 124 alin. (2) referitor la egalitatea justiției, Curtea a reținut că sintagma „*justiția este egală*”, cuprinsă în dispozițiile constituționale precitate, reflectă dispoziția constituțională înscrisă în art. 16 alin. (1) din Legea fundamentală potrivit căreia „*Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări*”. Curtea a reținut că principiul egalității în fața justiției semnifică faptul că toate persoanele au o vocație egală să fie judecate de aceleași instanțe judecătorești și după aceleași dispoziții legale, fie că sunt de fond sau de procedură. Cu alte cuvinte, nu trebuie să existe privilegii de jurisdicție, iar egalitatea cetățenilor în fața legii și a autorităților publice privește deopotrivă caracterul unitar al practicii judiciare în aceeași materie, egalitatea armelor (unul dintre elementele noțiunii mai largi de proces echitabil și componentă importantă a unei apărări efective într-un proces cu caracter judiciar, având semnificația unui tratament egal al părților pe toată durata desfășurării procedurii în fața unui tribunal, fără ca una dintre ele să fie avantajată în raport cu cealaltă parte din proces) ori realizarea în fapt a egalității în fața justiției prin asigurarea unui ajutor public judiciar de natură să garanteze accesul egal la actul de justiție. Din această

perspectivă, Curtea a constatat că, reglementând mai sever tratamentul sancționator al celui care repetă comportamentul infracțional, prin aplicarea sistemului cumulului juridic cu spor obligatoriu și fix, dispozițiile criticate nu sunt de natură să înfrângă principiul egalității în fața justiției, garanțiile enunțate anterior urmând să fie aplicate în soluționarea tuturor cauzelor penale având ca temei prevederile art. 39 alin. (1) lit. b) din Codul penal (paragrafele 33-35).

17. Prin aceeași decizie, Curtea a mai reținut că reglementarea tratamentului penal al concursului de infracțiuni intră în atribuțiile organului legiuitor, conform politicii penale a statului, potrivit rolului său constituțional de unică autoritate legiuitoare a țării, prevăzut la art. 61 alin. (1) din Legea fundamentală, care, realizând o individualizare legală a sancțiunilor în materie, apreciază, în concret, în funcție de o serie de criterii, printre care și frecvența fenomenului infracțional. Așa fiind, Curtea a reținut că, prin adoptarea noului regim juridic de sancționare a celor două forme de concurs de infracțiuni, real și formal — cât privește persoana fizică, infractor major —, reglementând mai sever tratamentul sancționator al celui care repetă comportamentul infracțional, Parlamentul s-a plasat în interiorul marjei sale de apreciere (paragraful 41).

18. Curtea nu a reținut susținerile autorului excepției potrivit cărora prevederile constituționale ale art. 23 referitor la libertatea individuală ar fi încălcate de dispozițiile de lege criticate. Libertatea individuală nu are caracter absolut, fiind necesar să se exercite între coordonatele stabilite de ordinea de drept, așa încât încălcarea regulilor care compun ordinea de drept autorizează legiuitorul să reglementeze, în funcție de gravitatea comportamentului infracțional, norme penale care vizează direct libertatea persoanei. Aceste dispoziții penale însă trebuie să fie strict delimitate și condiționate, astfel încât libertatea individuală să fie respectată. Or, Curtea a constatat că normele criticate permit o individualizare judiciară a pedepsei principale (rezultante) în caz de concurs de infracțiuni „*în condițiile și în temeiul legii*”, potrivit art. 23 alin. (12) din Legea fundamentală, o garanție împotriva unei eventuale ingerințe arbitrare a judecătorului în libertatea individuală reprezentând-o limita generală a pedepsei închisorii impusă de lege. Așadar, o limitare cu privire la cuantumul pedepsei rezultante ce urmează să fie executată se face prin dispozițiile art. 60 din Codul penal, aceasta neputând fi mai mare de 30 de ani de închisoare. Cu alte cuvinte, dacă sporul obligatoriu ar depăși limita generală a

pedepsei închisorii impusă de lege, pedeapsa se reduce corespunzător (paragraful 44).

19. Cât privește dreptul la un proces echitabil statuat prin dispozițiile art. 21 alin. (3) din Constituție și prevederile art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, invocate cu referire la normele de drept substanțial ce reglementează tratamentul sancționator în caz de concurs de infracțiuni, Curtea a reținut, în acord cu jurisprudența sa constantă, că aplicarea cerinței procesului echitabil se impune numai în legătură cu procedura de desfășurare a procesului, iar nu și în ceea ce privește cadrul juridic sancționator al faptelor, adică în domeniul dreptului substanțial, reținând că nici din cuprinsul art. 21 alin. (3) din Constituție și nici din cel al art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau al jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului nu se poate desprinde concluzia că aplicarea cerinței procesului echitabil ar trebui să excedeze necesității asigurării garanțiilor procesuale, spre a se intra în materii din câmpul dreptului substanțial (paragraful 45).

20. Considerentele Deciziei nr. 711 din 27 octombrie 2015 au fost preluate în jurisprudența ulterioară a Curții, de pildă în Decizia nr. 256 din 5 mai 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 553 din 22 iulie 2016, Decizia nr. 545 din 12 iulie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 838 din 21 octombrie 2016, Decizia nr. 740 din 23 noiembrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 249 din 21 martie 2018, Decizia nr. 788 din 5 decembrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 209 din 8 martie 2018, Decizia nr. 248 din 4 iunie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 707 din 6 august 2020, Decizia nr. 508 din 30 iunie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1163 din 2 decembrie 2020, Decizia nr. 173 din 16 martie 2021, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 654 din 1 iulie 2021.

21. Întrucât nu au intervenit elemente noi, de natură să determine schimbarea jurisprudenței Curții Constituționale, soluția de respingere, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate pronunțată de Curte prin deciziile mai sus menționate, precum și considerentele care au fundamentat această soluție își păstrează valabilitatea și în prezenta cauză.

22. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1-3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Jozsef Keresztes în Dosarul nr. 500/211/2017 al Judecătoriei Cluj-Napoca — Secția penală și constată că dispozițiile art. 39 alin. (1) lit. b) din Codul penal sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Judecătoriei Cluj-Napoca — Secția penală și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 17 octombrie 2024.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
MARIAN ENACHE

Magistrat-asistent,
Mihaela Ionescu

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

MINISTERUL FINANTELOR

ORDIN

**pentru modificarea anexei la Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 2.118/2020
privind aprobarea Prospectului de bază pentru Programul FIDELIS de emisiuni de titluri de stat
destinate exclusiv investitorilor persoane fizice emise de Ministerul Finanțelor Publice,
ce urmează a fi listate pe piața reglementată administrată de Bursa de Valori București — S.A.
și supravegheată de către Autoritatea de Supraveghere Financiară**

Având în vedere prevederile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 64/2007 privind datoria publică, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 109/2008, cu modificările și completările ulterioare, și ale Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 64/2007 privind datoria publică, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 1.470/2007, cu modificările și completările ulterioare,

în temeiul art. 10 alin. (4) din Hotărârea Guvernului nr. 34/2009 privind organizarea și funcționarea Ministerului Finanțelor, cu modificările și completările ulterioare, și al prevederilor pct. 4.1.a), b).¹¹ subpct. 5 din Normele metodologice de aplicare a prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 64/2007 privind datoria publică, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 1.470/2007, cu modificările și completările ulterioare,

viceprim-ministrul, ministrul finanțelor, emite următorul ordin:

Art. I. — Anexa la Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 2.118/2020 privind aprobarea Prospectului de bază pentru Programul FIDELIS de emisiuni de titluri de stat destinate exclusiv investitorilor persoane fizice emise de Ministerul Finanțelor Publice, ce urmează a fi listate pe piața reglementată administrată de Bursa de Valori București — S.A. și supravegheată de către

Autoritatea de Supraveghere Financiară, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 615 din 14 iulie 2020, cu modificările ulterioare, se modifică și se înlocuiește cu anexa care face parte integrantă din prezentul ordin.

Art. II. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

p. Viceprim-ministru, ministrul finanțelor,
Alin Marius Andrieș,
secretar de stat

București, 1 aprilie 2025.
Nr. 549.

ANEXĂ
(Anexa la Ordinul nr. 2.118/2020)

PROSPECT DE BAZĂ

**pentru Programul FIDELIS de emisiuni de titluri de stat destinate exclusiv investitorilor persoane fizice
emise de Ministerul Finanțelor, ce urmează a fi listate pe piața reglementată
administrată de Bursa de Valori București — S.A. și supravegheată de către Autoritatea de Supraveghere Financiară**

1. Notă pentru investitori

Acest document („Prospectul”) nu reprezintă un prospect în sensul prevederilor Regulamentului delegat (UE) 2019/980 al Comisiei din 14 martie 2019 de completare a Regulamentului (UE) 2017/1.129 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește formatul, conținutul, verificarea și aprobarea prospectului care trebuie publicat în cazul unei oferte publice de valori mobiliare sau al admiterii de valori mobiliare la tranzacționare pe o piață reglementată și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 809/2004 al Comisiei („Regulamentul delegat 2019/980”).

Prospectul a fost elaborat de către Ministerul Finanțelor, în calitate de Emitent, cu intenția exclusivă de a oferi potențialilor investitori informații privind Emitentul, emisiunea și oferta, în baza unui program („Programul”) de emisiuni de titluri de stat FIDELIS destinate exclusiv persoanelor fizice, denumite în lei

și euro, emise în formă dematerializată prin înscriere în cont, cu dobândă fixă. În temeiul Programului, Emitentul este îndreptățit, cu respectarea legislației aplicabile în vigoare, să emită titluri de stat având caracteristicile prevăzute în termenii finali („Termenii finali”).

Acest prospect nu este aprobat de Autoritatea de Supraveghere Financiară în considerarea prevederilor Regulamentului Autorității de Supraveghere Financiară nr. 5/2018 privind emitenții de instrumente financiare și operațiuni de piață, cu modificările și completările ulterioare.

Titlurile de stat vor fi oferite numai pe teritoriul României exclusiv investitorilor persoane fizice rezidente și nerezidente. Admiterea la tranzacționare a titlurilor de stat se va realiza de drept în conformitate cu dispozițiile art. 102 din Regulamentul Autorității de Supraveghere Financiară nr. 5/2018, cu modificările și completările ulterioare.

După realizarea tuturor verificărilor rezonabile și luarea tuturor măsurilor rezonabile în acest sens, Emitentul declară că informațiile cuprinse sau încorporate în acest prospect sunt, după cunoștința sa, conforme cu realitatea și nu conțin omisiuni de natură să afecteze semnificativ conținutul acestuia, iar prezentul prospect cuprinde toate informațiile semnificative privind termenii și condițiile titlurilor de stat.

Nici membrii Sindicatului de intermediere și niciunul dintre administratorii sau afiliații acestuia nu au făcut o verificare independentă a informațiilor cuprinse în acest prospect în legătură cu emisiunea sau oferta de titluri de stat și nu acordă nicio declarație sau garanție, expresă sau implicită, cu privire la acuratețea sau completitudinea acestor informații. Nimic din conținutul prezentului prospect nu este, nu va fi interpretat a fi sau nu va fi considerat a fi o promisiune, o garanție sau o declarație, din trecut sau din viitor, a Sindicatului de intermediere sau a oricărui director, afiliat, consultant sau agent al acestuia în nicio privință. Prin urmare, membrii Sindicatului de intermediere nu își asumă, în limita permisă de lege, nicio răspundere în legătură cu acest prospect sau cu transmiterea acestuia în format electronic.

Conținutul acestui prospect nu este, nu va fi interpretat și nu va fi considerat ca fiind o opinie legală, financiară sau fiscală și orice investitor potențial ar trebui să își consulte propriii consilieri juridici sau de alt fel pentru consultanță relevantă. Nici Emitentul, nici membrii Sindicatului de intermediere nu fac vreo declarație vreunui destinatar sau cumpărător ori subscriitor de titluri de stat cu privire la legalitatea unei investiții în titluri de stat realizate de respectivul destinatar, cumpărător sau subscriitor în baza legislației relevante care reglementează investițiile sau a unei legislații similare. Prețul titlurilor de stat, precum și venitul aferent acestora, dacă există, pot fie să crească, fie să scadă. Nicio persoană nu este sau nu a fost autorizată de Emitent să transmită vreo informație sau să facă vreo declarație care nu este cuprinsă în sau nu este conformă cu acest prospect, în legătură cu emisiunea și oferta de titluri de stat și, dacă o astfel de informație este transmisă sau o astfel de declarație este făcută, aceasta nu poate fi interpretată ca fiind autorizată de către Emitent sau membrii Sindicatului de intermediere sau de oricare dintre administratorii, afiliații, consultanții sau agenții acestuia.

Sindicatul de intermediere acționează exclusiv pentru Emitent și, prin urmare, nu acționează pentru nicio altă persoană în legătură cu oferta și nu va fi ținut răspunzător față de vreo altă persoană pentru protejarea clienților acestuia sau pentru furnizarea de servicii de consultanță în legătură cu oferta.

Informațiile care se regăsesc pe pagina de internet a Emitentului, pe orice pagină de internet la care se face referire în acest prospect sau pe orice pagină de internet la care se face trimitere directă sau indirectă de pe pagina de internet a Emitentului, nu sunt încorporate prin referință în prezentul prospect și orice decizie de a subscrie sau de a cumpăra titluri de stat nu ar trebui să se bazeze pe aceste informații.

Acest prospect nu constituie și nici nu poate fi utilizat în legătură cu o ofertă de a vinde, o invitație în vederea achiziționării de titluri de stat sau o solicitare a unei oferte de cumpărare a titlurilor de stat din partea niciunei persoane în nicio jurisdicție în care este ilegal să fie făcută o astfel de ofertă, invitație sau solicitare. Atât distribuirea acestui prospect, cât și oferirea sau vânzarea titlurilor de stat în anumite jurisdicții pot fi restricționate prin lege. Prospectul nu poate fi utilizat pentru sau în legătură cu și nu reprezintă o ofertă către sau o solicitare făcută de orice persoană în orice jurisdicție sau în orice împrejurare în care o astfel de ofertă sau solicitare nu este autorizată sau este ilegală.

În cazul în care prospectul v-a fost pus la dispoziție în format electronic, dorim să vă reamintim că documentele transmise prin acest mijloc de comunicare se pot modifica sau schimba pe

durata perioadei ofertei și, prin urmare, nici Sindicatul de intermediere, nici vreo persoană care îl controlează, nici vreun administrator, funcționar, angajat sau agent al acestuia, nici vreun afiliat al acestor persoane nu își asumă vreo răspundere sau responsabilitate de orice natură în ceea ce privește orice diferență între prospectul care v-a fost pus la dispoziție în formă electronică și versiunea în formă tipărită disponibilă la cerere la sediile membrilor Sindicatului de intermediere.

Răspunsurile la comunicările efectuate prin poșta electronică, inclusiv cele pe care le generați folosind funcția „răspunde” din programul software al poștei electronice, nu vor fi luate în considerare sau vor fi respinse. Dacă veți primi informații privind disponibilitatea Prospectului în format electronic prin intermediul poștei electronice, utilizarea acestui prospect și a mesajului primit prin poșta electronică se realizează pe riscul dumneavoastră și este responsabilitatea dumneavoastră să luați măsuri de precauție pentru a vă asigura că nu conțin viruși informatici și alte elemente de natură distructivă.

Guvernanța produsului conform MiFID II. Piața-țintă: Persoane fizice — investitori de retail sau investitori profesionali

Exclusiv în scopul procesului intern al producătorului de aprobare a instrumentului financiar, evaluarea pieței vizate (piața-țintă) a titlurilor de stat a condus la concluzia că: (i) sunt considerate piața-țintă pentru titlurile de stat doar persoane fizice din categoria clienților de retail sau clienților profesionali și (ii) toate canalele de distribuire a titlurilor de stat către clienți sunt disponibile. Orice persoană care oferă, vinde sau recomandă titluri de stat (un distribuitor) ar trebui să ia în considerare evaluarea de piață-țintă a producătorului; cu toate acestea, un distribuitor care face obiectul aplicării legislației MiFID II este responsabil de efectuarea propriei evaluări de piață-țintă în ceea ce privește titlurile de stat (prin adoptarea sau perfecționarea evaluării de piață-țintă a producătorului) și determinarea canalelor de distribuție corespunzătoare.

2. Glosar de termeni

Agent de plată pentru emisiunea în lei — Banca Transilvania — S.A., cu sediul în Calea Dorobanților nr. 30-36, Cluj-Napoca. Agentul de plată va procesa în numele Emitentului plățile aferente dobânzii și rambursării valorii nominale aferente emisiunii în lei către deținătorii de titluri de stat existenți la data de înregistrare

ASF — Autoritatea de Supraveghere Financiară din România, înființată și funcționând potrivit Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 93/2012 privind înființarea, organizarea și funcționarea Autorității de Supraveghere Financiară, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 113/2013, cu modificările și completările ulterioare

Alpha Bank — Alpha Bank România — S.A.

BCR — Banca Comercială Română — S.A.

BRD — BRD — Groupe Société Générale — S.A.

BT — Banca Transilvania — S.A.

BT Capital Partners — BT Capital Partners — S.A., lider al consorțiului format din Banca Transilvania — S.A. și BT Capital Partners — S.A.

BVB — Bursa de Valori București — S.A.

CNP — cod numeric personal

Codul fiscal din România — Codul fiscal din România, aprobat prin Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare

Cont colector — oricare dintre conturile bancare nepurtătoare de dobândă, deschise de către Alpha Bank, BT Capital Partners, BRD și Tradeville pentru colectarea sumelor subscrise pe baza formularului de subscriere pe perioada ofertei

Data alocării — ultima zi lucrătoare a perioadei ofertei, după închiderea ofertei, astfel cum este definită în Termenii finali ai emisiunii

Data de plată — ziua lucrătoare la care devine exigibilă obligația Emitentului de a efectua plata unei dobânzi (cupon), respectiv a valorii nominale către deținătorii de titluri de stat înregistrați în Registrul deținătorilor de titluri de stat la data de înregistrare. Data de plată a dobânzii (cuponului) este definită în termenii finali ai emisiunii.

Data de înregistrare — data care servește la identificarea deținătorilor de titluri de stat înregistrați în Registrul deținătorilor de titluri de stat care au dreptul de a primi dobânda curentă și/sau valoarea nominală, în conformitate cu prospectul, și care nu va fi anterioară datei de plată a dobânzii (cuponului) și/sau a valorii nominale către deținătorii de titluri de stat cu mai mult de 7 zile lucrătoare. Datele de înregistrare pentru fiecare perioadă de dobândă în parte se stabilesc în Termenii finali ai emisiunii.

Data decontării — a doua zi lucrătoare după data tranzacției, reprezentând ziua lucrătoare în care se realizează decontarea tranzacțiilor prin sistemul de compensare și decontare al Depozitarului Central — S.A. Data decontării este definită în Termenii finali ai emisiunii.

Data emisiunii — Data emisiunii este aceeași zi cu data decontării și este definită în Termenii finali ai emisiunii.

Data începerii acumulării dobânzii (cuponului) — data de la care începe să se acumuleze dobânda (cuponul) și care este aceeași zi cu data emisiunii

Data scadenței — Este definită în Termenii finali ai emisiunii.

Data tranzacției — prima zi lucrătoare după data alocării, reprezentând ziua lucrătoare în care sunt încheiate tranzacțiile în sistemul electronic de tranzacționare al BVB; data tranzacției este definită în Termenii finali ai emisiunii.

Depozitarul Central — societate pe acțiuni, cu sediul în București, sectorul 1, șoseaua Nicolae Titulescu nr. 4-8, clădirea America House, aripa de est, etajul 1, cod poștal 011141, România, telefon 021.408.58.60; 021.408.58.66; 021.408.58.19, fax 021.408.58.16, membră a grupului BVB, care furnizează servicii de depozitare, registru, compensare și decontare a tranzacțiilor cu valori mobiliare, precum și alte operațiuni în legătură cu acestea, având calitatea de administrator al unui sistem de plăți ce asigură compensarea fondurilor și decontarea operațiunilor cu valori mobiliare

Deținător de titluri de stat — orice persoană/entitate cu/fără personalitate juridică, pe al/a cărei nume/denumire sunt înregistrate unul sau mai multe titluri de stat la data de înregistrare

Directiva MiFID II — Directiva 2014/65/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 mai 2014 privind piețele instrumentelor financiare și de modificare a Directivei 2002/92/CE și a Directivei 2011/61/UE

Dobânda (Cupon) — suma de bani care reprezintă dobânda (cuponul) datorată (datorat) de către Emitent, în conformitate cu prezentul prospect, pentru un titlu de stat, corespunzătoare perioadei de dobândă relevante și pe care Emitentul se obligă să o plătească deținătorului titlului de stat la data de plată a dobânzii (cuponului)

Donator de sânge — persoană care donează, pe teritoriul României, voluntar, sânge sau componentele sale (plasmă, celule roșii, trombocite) în vederea utilizării lor în scopuri medicale, cum ar fi transfuziile de sânge sau tratamentele pentru afecțiuni specifice, astfel cum acest termen este definit în legislația aplicabilă

Donator eligibil — persoană fizică care a donat, pe teritoriul României, sânge în termenul de valabilitate a adeverinței de donator de sânge/carnetului de donator, menționat în Termenii finali ai fiecărei emisiuni, pentru a subscrie în emisiunile dedicate persoanelor donatoare de sânge

Emitent — Ministerul Finanțelor sau MF

Emisiune — fiecare emisiune de titluri de stat emisă în cadrul Programului, având caracteristicile menționate în Termenii finali

Euro — moneda europeană introdusă la 1 ianuarie 1999 ca parte a Uniunii Economice Monetare (UEM)

Formular de subscriere — formularul completat de investitori în vederea subscrierii titlurilor de stat în cadrul ofertei

Intermediari — societăți de servicii de investiții financiare autorizate de Comisia Națională a Valorilor Mobiliare (C.N.V.M)/ASF, instituții de credit autorizate de Banca Națională a României, în conformitate cu legislația bancară aplicabilă, precum și entități de natura acestora autorizate în state membre sau nemembre să presteze servicii de investiții financiare

Lead manager — BT Capital Partners — S.A.

Oferta — oferta primară inițiată de Emitent, având ca obiect emiterea de titluri de stat în lei și în euro, cum este descrisă în prezentul prospect și în Termenii finali ai fiecărei emisiuni

Participant eligibil — orice intermediar autorizat de ASF (altul decât Alpha Bank, BT Capital Partners, BCR, BRD, Tradeville), care este societate de investiții financiare sau instituție de credit acceptată ca participant la sistemul de tranzacționare al Bursei de Valori București și care (i) a semnat Angajamentul privind respectarea condițiilor de derulare a ofertei și a prevederilor Prospectului („Angajamentul”) și (ii) a transmis Angajamentul către lead manager

Perioada de dobândă sau perioada de referință — perioada calendaristică de un an care începe la (și inclusiv) data începerii acumulării dobânzii (cuponului) și se încheie la (dar excluzând) aceeași dată calendaristică a anului următor și fiecare perioadă succesivă următoare de un an calendaristic până la (dar excluzând) data scadenței

Perioada ofertei — Este determinată în Termenii finali ai emisiunii.

Preț de emisiune — suma plătită de investitori pentru un titlu de stat subscris, netă de orice comisioane bancare sau alte comisioane, reprezentând 100% din valoarea nominală. Persoanele care subscriu și plătesc prin intermediul oricărui membru al Sindicatului de intermediere nu vor plăti niciun comision pentru transferul sumelor subscrise în contul colector.

Prospect — un prospect de bază în sensul art. 8 din Regulamentul privind Prospectul, Regulamentul delegat (UE) 2019/980 al Comisiei din 14 martie 2019 de completare a Regulamentului (UE) 2017/1.129 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește formatul, conținutul, verificarea și aprobarea prospectului care trebuie publicat în cazul unei oferte publice de valori mobiliare sau al admiterii de valori mobiliare la tranzacționare pe o piață reglementată și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 809/2004 al Comisiei, cu scopul de a furniza toate informațiile care, ținând seama de natura specifică a emitentului și a valorilor mobiliare oferite public sau admise la tranzacționare pe o piață reglementată, sunt informații necesare pentru a permite investitorilor luarea unei decizii de investire

Rata dobânzii (rata cuponului) — Rata dobânzii (rata cuponului) este fixă și este determinată în Termenii finali ai emisiunii.

Registrul deținătorilor de titluri de stat — registrul administrat de Depozitarul Central în care se înregistrează dreptul de proprietate al deținătorilor de titluri de stat

Regulamentul nr. 5/2018 — Regulamentul Autorității de Supraveghere Financiară nr. 5/2018 privind emitenții de instrumente financiare și operațiuni de piață, cu modificările și completările ulterioare

Regulamentul delegat (UE) 2019/980 — Regulamentul privind Prospectul, Regulamentul delegat (UE) 2019/980 al Comisiei din 14 martie 2019 de completare a Regulamentului (UE) 2017/1.129 al Parlamentului European și al Consiliului în

ceea ce privește formatul, conținutul, verificarea și aprobarea prospectului care trebuie publicat în cazul unei oferte publice de valori mobiliare sau al admiterii de valori mobiliare la tranzacționare pe o piață reglementată și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 809/2004 al Comisiei

Leu — leul românesc, moneda națională a României

Libra Bank — Libra Internet Bank — S.A.

Secțiunea I — secțiunea din cadrul sistemului Depozitarului Central în care sunt evidențiate conturile individuale în care instrumentele financiare sunt înregistrate direct în numele și pe seama proprietarului, conturi care nu sunt în administrarea unui participant

Secțiunea II — secțiunea din cadrul sistemului Depozitarului Central în care sunt evidențiate conturile individuale și globale în care instrumentele financiare sunt înregistrate de către participanți în numele și pe seama clienților acestora

Secțiunea de oferte pentru titluri de stat POFB — piața de tranzacționare a sistemului BVB prin intermediul căreia se va realiza tranzacția titlurilor de stat pentru emisiunea denominată în lei

Secțiunea de oferte pentru titluri de stat EPOFB — piața de tranzacționare a sistemului BVB prin intermediul căreia se va realiza tranzacția titlurilor de stat pentru emisiunea denominată în euro

Sindicatul de intermediere — BT Capital Partners (lider al consorțiului format din BT Capital Partners și Banca Transilvania) — în calitate de lead manager al Sindicatului de intermediere și intermediar, Banca Transilvania — în calitate de grup de distribuție, Alpha Bank Romania — S.A. — în calitate de intermediar, Banca Comercială Română — S.A. — în calitate de intermediar, BRD — Groupe Société Générale — S.A. — în calitate de intermediar și Tradeville (lider al consorțiului format din Libra Bank și Tradeville) — în calitate de intermediar, Libra Bank — în calitate de grup de distribuție

Termenii finali ai emisiunii/Termenii finali — reprezintă documentul prin care Emitentul stabilește termenii și condițiile specifice fiecărei emisiuni de titluri de stat.

Titlurile de stat — valorile mobiliare cu o valoare nominală de 100 lei fiecare, respectiv cu o valoare nominală de 100 euro fiecare, ce fac obiectul ofertei

Titular de cont — orice persoană fizică și juridică îndreptățită să dețină conturi, direct sau indirect, la Depozitarul Central

UE — Uniunea Europeană

Valoarea nominală — reprezintă valoarea împrumutului corespunzător unui titlu de stat, respectiv 100 lei și 100 euro, exclusiv dobânda aferentă, pe care Emitentul se angajează să o ramburseze la scadență, în conformitate cu prevederile din prezentul prospect.

Valoarea nominală totală — valoarea nominală totală a titlurilor de stat oferite în lei și euro emise în cadrul acestui program

Zi lucrătoare — orice zi (cu excepția zilelor de sâmbătă sau duminică sau altă sărbătoare legală în România) în care Depozitarul Central — S.A. derulează operațiuni curente și în care băncile comerciale efectuează plăți în lei în România

Zi lucrătoare pentru plata dobânzii — Pentru emisiunea de titluri de stat denumite în euro înseamnă o zi de operare (business day), respectiv orice zi în care platforma T2S este deschisă pentru decontarea operațiunilor în monedă euro.

Platforma T2S — Platforma TARGET2 — Securities, soluția tehnică (infrastructura tehnică, hardware și software) prin intermediul căreia Eurosistemul furnizează servicii depozitarilor centrali și care permite decontarea tranzacțiilor pe principiul livrare contra plată (D vP) în banii băncii centrale, conform definiției codului Depozitarului Central.

3. Factorii de risc

O investiție în titluri de stat implică anumite riscuri. Investitorii trebuie să aibă în vedere informațiile care urmează privind aceste riscuri, împreună cu informațiile cuprinse în restul Prospectului, înainte de a decide să cumpere titluri de stat.

În continuare sunt prezentați factorii de risc pe care Emitentul îi consideră a fi importanți cu privire la acesta și la titlurile de stat emise în cadrul acestei oferte, precum și cu privire la capacitatea Emitentului de a-și îndeplini obligațiile care îi revin în legătură cu titlurile de stat.

Toți acești factori sunt situații neprevăzute care pot sau nu pot să se materializeze. Emitentul nu este în măsură să exprime un punct de vedere cu privire la probabilitatea materializării unui astfel de risc. În plus, mai jos sunt descriși și factorii care pot fi relevanți în scopul evaluării riscurilor de piață asociate titlurilor de stat.

Emitentul consideră că factorii descriși mai jos reprezintă principalele riscuri inerente unei investiții în titluri de stat, însă abilitatea Emitentului de a plăti dobânda sau principalul sau de a îndeplini alte obligații în legătură cu titlurile de stat poate fi afectată și de alți factori de risc suplimentari sau de incertitudini necunoscute în prezent sau pe care Emitentul, bazându-se pe informația pe care o are la dispoziție în prezent, nu le-a considerat factori de risc.

3.1. Modificări legislative

Condițiile titlurilor de stat (inclusiv orice obligații necontractuale care rezultă din acestea sau în legătură cu titlurile de stat) se bazează pe legile relevante în vigoare la data acestui prospect. Nu se pot oferi asigurări în ceea ce privește impactul oricărei posibile hotărâri judecătorești sau modificări legislative sau aplicări ori interpretări oficiale a unor astfel de legi sau practici administrative ulterioare datei prezentului prospect.

3.2. Riscuri legate de modificarea legislației fiscale

Rata de modificare a actelor normative în domeniul fiscal este destul de ridicată, având impact și asupra impozitării veniturilor obținute de investitorii persoane fizice și persoane juridice din deținerea și tranzacționarea titlurilor de valoare, cum sunt și titlurile de stat. În acest sens este posibil ca pentru anumite categorii de investitori veniturile din dobânzi sau din tranzacționarea titlurilor de stat, care acum sunt scutite de impozit, să devină impozabile în viitor ca urmare a unor modificări legislative.

3.3. Riscuri legate de rata dobânzii

Investiția în titluri de stat cu rata fixă a dobânzii, precum titlurile de stat în cauză, implică riscul ca modificări ulterioare în ratele de piață ale dobânzii să genereze efecte negative asupra valorii și prețului titlurilor de stat. Un deținător de titluri de stat este expus riscului ca prețul titlurilor de stat deținute să scadă ca urmare a modificării dobânzii de pe piața monetară interbancară. În timp ce rata dobânzii titlurilor de stat este fixă pe durata de viață a acestuia, prețul de piață se poate modifica zilnic. Pe măsură ce se schimbă rata de dobândă de piață, se schimbă și prețul titlurilor de stat, în direcția opusă. Dacă dobânda de piață crește, în mod obișnuit prețul titlurilor de stat cu rata fixă scade până când randamentul acestor titluri de stat este aproximativ egal cu dobânda de piață. Dacă dobânda de piață scade, în mod obișnuit prețul titlurilor de stat cu rata fixă crește până când randamentul acestor titluri de stat este aproximativ egal cu dobânda de piață. Dacă deținătorul de titluri de stat cu rata fixă păstrează titlurile de stat până la scadență, modificările dobânzii de piață nu sunt relevante pentru un astfel de deținător de titluri de stat, deoarece acestea vor fi rambursate la valoarea nominală.

Vânzarea de către un deținător a titlurilor de stat înainte de scadență și creșterea dobânzii de piață pot genera efecte negative asupra randamentului titlurilor de stat.

3.4. Prețul de piață al titlurilor de stat ar putea avea o evoluție nefavorabilă.

Valoarea de piață a titlurilor de stat depinde de o serie de factori interconectați, de evenimente economice, financiare și politice din România sau de altă natură, inclusiv catastrofe naturale, epidemii sau pandemii ce ar afecta populația la nivel local, continental sau global, dar și piețele de capital în general și piața pe care sunt tranzacționate titlurile de stat respective. De exemplu, anul 2020 a fost marcat de izbucnirea și amplificarea pandemiei de COVID-19 (desemnarea oficială de către Organizația Mondială a Sănătății). Criza generată de pandemia de COVID-19 a fost una fără precedent, atât din perspectiva cauzei, cât și a consecințelor, afectând multe afaceri din majoritatea sectoarelor, determinând o volatilitate ridicată a burselor de valori la nivel global, inclusiv BVB. Conflictul Ucraina-Rusia, izbucnit în februarie 2022, a determinat,

de asemenea, creșterea semnificativă a volatilității piețelor de capital la nivel global, iar amplificarea acestuia poate determina modificări majore ale climatului politic și economic. Războiul mai recent dintre Israel și Hamas, precum și o posibilă escaladare a conflictelor din regiune ar putea afecta economiile europene (și, prin urmare, economia României) prin scăderea comerțului cu țările din Orientul Mijlociu, înăsprirea condițiilor financiare, creșterea prețurilor la energie și a presiunilor inflaționiste și intensificarea volatilității piețelor. Astfel de evenimente pot afecta starea economiei locale, dar și prețul de tranzacționare al titlurilor de stat. Prețul la care un deținător de titluri de stat va putea vinde titlurile de stat înainte de scadență poate fi mai mic decât prețul de emisiune sau prețul de cumpărare plătit de deținătorul de titluri de stat, fapt ce ar putea avea un efect negativ asupra randamentului investiției în titluri de stat.

4. Descrierea generală a Programului

Forma termenilor finali

[Acesta este formularul Termenilor finali care urmează a fi completat pentru fiecare emisiune de titluri de stat care va fi emisă.]

[Inserați data.]

Termeni finali

[Inserați denumirea emisiunii de titluri de stat relevantă.] („emisiunea”)

emise în baza Programului FIDELIS de emisiune de titluri de stat al Ministerului Finanțelor

Perioada ofertei: []-[]

Preț de emisiune: [] % din valoarea nominală

Data emisiunii: []

ISIN: []

Cod CFI: []

Simbol: []

NOTĂ IMPORTANTĂ

Acești Termeni finali trebuie citiți împreună cu Prospectul întocmit în scopul Programului FIDELIS de emisiuni de titluri de stat („Programul”) de către Ministerul Finanțelor („Emitentul”) („Prospectul”).

Prezentul prospect și orice modificări ale acestuia sunt disponibile:

(a) pe website-ul Emitentului — www.mfinante.ro;

(b) pe website-ul BVB — www.bvb.ro;

(c) pe website-ul Alpha Bank — www.alphabank.ro;

(d) pe website-ul BT Capital Partners — www.btcapitalpartners.ro;

(e) pe website-ul BCR — www.bcr.ro;

(f) pe website-ul BRD — www.brd.ro/mfp;

(g) pe website-ul Tradeville — www.tradeville.ro.

Informații complete despre Emitent și titlurile de stat sunt puse la dispoziție în Prospect și în acești Termeni finali.

TERMENI ȘI CONDIȚII

Această parte a Termenilor finali va fi citită împreună cu termenii și condițiile titlurilor de stat prezentate în Prospect. Termenii care nu sunt definiți în acești Termeni finali vor avea înțelesul menționat în Prospect, atunci când vor fi folosiți în Termenii finali.

Toate referințele în această parte a Termenilor finali la secțiuni și paragrafe sunt făcute la secțiunile și paragrafele din Prospect.

Prevederile Prospectului vor fi considerate completate cu informațiile conținute în acești Termeni finali.

Valuta, denominare, forma și natura juridică	
Valuta	lei și euro
Valoarea nominală a unui titlu de stat	100 lei, și respectiv, 100 euro
Sistemul de decontare	Depozitarul Central — S.A., București, sectorul 1, șoseaua Nicolae Titulescu nr. 4-8, clădirea America House, aripa de est, etajul 1, cod poștal 011141, România
Titluri de stat cu dobândă (cupon) fix/ă	
Rata dobânzii (Rata cuponului)	[•] la sută pe an
Data începerii acumulării dobânzii (cuponului)	[•]
Perioada de dobândă	De la, inclusiv până la, inclusiv
	[data] [data]
Plata dobânzii (cuponului)	anuală
Data de înregistrare	[•]
Datele de plată a dobânzii (cuponului)	[•]

Rambursarea valorii nominale	
Rambursare la scadență (data scadenței)	[•]
Agent de plată	
Agent de plată pentru emisiunea în lei (dobândă și valoare nominală)	
Banca Transilvania	Calea Dorobanților nr. 30-36, Cluj-Napoca
Plata dobânzilor (cupoanelor) și a principalului pentru emisiunea denominată în euro	Având în vedere faptul că investitorii vor putea dobândi și tranzacționa titluri de stat denumite în euro doar prin intermediul unor participanți la sistemul Depozitarului Central, autorizați în vederea accesării Platformei T2S, Emitentul va efectua plățile prin intermediul Depozitarului Central.
Legea aplicabilă și jurisdicția	
Legea aplicabilă	Legea română
Jurisdicția	Instanțele judecătorești din România
Admitere la tranzacționare	
Listare	Piața reglementată la vedere administrată de Bursa de Valori București — S.A.
Data admiterii/admiterilor la tranzacționare	[•]
Termeni și condiții ale emisiunii	
Revocarea subscrierilor	Subscrierile realizate în conformitate cu termenii acestei oferte sunt irevocabile.
Modificarea subscrierilor	Subscrierile realizate în conformitate cu termenii acestei oferte nu sunt modificabile.
Data alocării	[•]
Data tranzacției	[•]
Data decontării	[•]
Eligibilitate emisiune dedicată persoanelor donatoare de sânge	[Da]/[Nu]
Termen de valabilitate a adeverinței de donator de sânge/carnetului de donator	

5. Informații referitoare la Programul FIDELIS de emisiuni de titluri de stat destinate exclusiv investitorilor persoane fizice

5.1. Aprobare. Utilizarea fondurilor

Prospectul se aprobă prin ordin al ministrului finanțelor. Fondurile obținute de Emitent ca urmare a emisiunii de titluri de stat vor fi folosite pentru finanțarea deficitului bugetar, refinanțarea și rambursarea anticipată a datoriei publice guvernamentale.

5.2. Tipul, clasa valorilor mobiliare și detalii privind admiterea la tranzacționare

Titlurile de stat sunt titluri de creanță negociabile care vor fi emise prin oferirea în România exclusiv persoanelor fizice rezidente și nerezidente, cu excepția persoanelor care nu au împlinit vârsta de 18 ani până la data încheierii ofertei inclusiv.

Titlurile de stat sunt denumite în lei și euro, având o valoare nominală de 100 lei fiecare și, respectiv, 100 euro fiecare și sunt emise cu dobândă fixă anuală. Emitentul va putea emite și plasa titluri de stat în cadrul unor emisiuni distincte („emisiuni” sau „emisiuni de titluri de stat”). Fiecare emisiune include titluri de stat care sunt identice în toate aspectele și conferă deținătorilor drepturi egale.

Titlurile de stat vor fi admise de drept la tranzacționare pe piața reglementată la vedere administrată de BVB, sectorul „Titluri de credit”, categoria „Titluri de stat”. Codul ISIN, CFI și simbolul de piață aferent titlurilor de stat vor fi definite în Termenii finali ai fiecărei emisiuni.

5.3. Legea aplicabilă

Titlurile de stat vor fi emise în conformitate cu legile din România, iar termenii și condițiile lor vor fi guvernate de legile din România.

5.4. Forma titlurilor de stat, dreptul de proprietate și transfer

Titlurile de stat vor fi nominative, denumite în lei și euro, emise în formă dematerializată (prin înscriere în cont), fiecare având o valoare nominală de 100 lei și, respectiv, 100 euro, și dau deținătorilor drepturi egale.

Titlurile de stat urmează a fi emise la data emisiunii, respectiv la data la care vor fi decontate tranzacțiile cu titlurile de stat din cadrul ofertei în sistemul de compensare și decontare operat de Depozitarul Central (și anume data decontării). Dreptul de proprietate asupra titlurilor de stat va fi evidențiat prin înscrierea în Registrul deținătorilor de titluri de stat. Registrul deținătorilor de titluri de stat este administrat de Depozitarul Central în baza unui contract de registru încheiat între Emitent și Depozitarul Central.

Anterior admiterii la tranzacționare a titlurilor de stat pe piața reglementată la vedere administrată de BVB, titlurile de stat vor fi înregistrate la ASF și la Depozitarul Central.

Dreptul de proprietate asupra titlurilor de stat se transferă conform legislației aplicabile din România, reglementărilor BVB și reglementărilor Depozitarului Central prin înregistrarea în Registrul deținătorilor de titluri de stat administrat de Depozitarul Central.

5.5. Drepturile aferente titlurilor de stat și condițiile de exercitare a acestor drepturi

Deținătorii de titluri de stat, înregistrați la data de înregistrare în Registrul deținătorilor de titluri de stat, dată care va fi determinată conform secțiunii 5.6 lit. d) („data de înregistrare”), au dreptul la:

1. rambursarea valorii nominale a titlurilor de stat la data scadenței corespunzătoare numărului de titluri de stat deținute la data de înregistrare; și

2. plata dobânzii aferente titlurilor de stat la fiecare dată de plată a dobânzii corespunzătoare numărului de titluri de stat deținute la data de înregistrare.

5.6. Plăți în legătură cu titlurile de stat

a) Rambursarea valorii nominale

Rambursarea valorii nominale se va efectua la data de plată a valorii nominale, astfel cum este determinată în Termenii finali ai emisiunii, conform dispozițiilor lit. c) „Modalitatea de plată”.

b) Plata dobânzii

Dobânda se va plăti la fiecare dată de plată a dobânzii, respectiv la datele astfel determinate în Termenii finali ai emisiunii, conform dispozițiilor lit. c) „Modalitatea de plată”.

c) Modalitatea de plată

1. Pentru titlurile de stat denumite în lei

Toate plățile aferente titlurilor de stat denumite în lei vor fi efectuate de către Emitent printr-un agent de plată și prin Depozitarul Central, conform legislației în vigoare. Depozitarul Central și agentul de plată vor realiza, în numele Emitentului, plățile aferente rambursării valorii nominale și/sau dobânzii către deținătorii de titluri de stat.

Cu o zi lucrătoare înainte de data de plată a dobânzii și, respectiv, a valorii nominale, Emitentul transferă către Depozitarul Central în contul pe numele său, deschis la agentul de plată, sumele aferente evenimentului de plată.

Rambursarea valorii nominale și/sau plata dobânzii aferente titlurilor de stat se vor/se va face la data plății în lei, prin virament bancar într-un cont denominat în lei, deschis la o instituție de credit, după cum urmează:

- (i) pentru deținătorii care la data de înregistrare dețin titluri de stat în secțiunea II a Registrului în contul deschis la intermediarii la care își păstrează titlurile de stat denumite în lei, plata se va face prin transfer bancar în contul respectivului intermediar;
- (ii) pentru toți ceilalți deținători de titluri de stat denumite în lei, care își păstrează titlurile de stat în contul individual deschis în secțiunea I a Registrului menținut de Depozitarul Central, plățile se vor face prin transfer bancar în contul bancar al deținătorului menționat în formularul de subscriere și indicat Depozitarului Central de către membrul Sindicatului de intermediere/intermediar care a preluat și validat subscrierea, conform regulilor Depozitarului Central și acordului clientului obținut în cadrul formularului de subscriere. Prin semnarea formularului de subscriere, deținătorul de titluri de stat autorizează în mod expres și irevocabil membrul Sindicatului de intermediere/intermediar prin care realizează subscrierea, în vederea transmiterii către Depozitarul Central a detaliilor contului său curent deschis la o instituție de credit, precum și a oricăror informații suplimentare solicitate în acest sens. În cazul în care deținătorul de titluri de stat decide să închidă acest cont bancar înainte de maturitatea titlurilor de stat, acesta va informa în mod direct Depozitarul Central și va indica un alt cont bancar pentru efectuarea plăților.

Nici Emitentul și nici agentul de plată nu au nicio obligație de plată către un deținător de titluri de stat până când detaliile necesare efectuării plății dobânzii sau a rambursării valorii nominale nu au fost furnizate Depozitarului Central, în conformitate cu Prospectul, și nicio dobândă suplimentară și/sau penalizatoare nu va fi datorată ca rezultat al oricărei întârzieri

de plată cauzate de netransmiterea de către deținătorul de titluri de stat a detaliilor de plată adecvate în cazul în care contul IBAN menționat în formularul de subscriere și transmis Depozitarului Central de către membrul Sindicatului de intermediere/intermediar care a preluat și validat subscrierea nu mai este activ/valid. Deținătorii de titluri de stat au obligația de a se asigura că Depozitarul Central deține toate detaliile necesare realizării plăților de dobândă și/sau plăților aferente rambursării valorii nominale aferente titlurilor de stat, incluzând detaliile privind contul bancar în care urmează să se efectueze plata (respectiv contul bancar în format IBAN și denumirea instituției de credit la care este deschis contul), împreună cu următoarele informații despre respectiva persoană: specificarea privind calitatea de persoană fizică sau persoană/entitate juridică, astfel:

- (i) în cazul persoanelor fizice — nume, prenume, cod numeric personal sau alt identificator în cazul persoanelor fizice nerezidente (dacă este cazul), cetățenia, reședința fiscală, seria și numărul cărții de identitate și adresa de domiciliu; iar
- (ii) în cazul persoanelor/entităților juridice — denumirea, sediul social, codul unic de înregistrare sau codul fiscal, numărul de înregistrare la registrul comerțului sau în orice alt registru public de evidență a persoanelor/entităților juridice, dacă este cazul, reședința fiscală.

În cazul în care contul IBAN indicat în formularul de subscriere pentru plata dobânzii, respectiv rambursarea valorii nominale a titlurilor de stat este deschis la o altă bancă decât membrul Sindicatului de intermediere care a preluat și validat subscrierea și acest cont bancar nu mai este valid/activ, este posibil ca din suma returnată, reprezentând dobândă/valoare nominală, să fie reținut un comision de retur de către banca la care s-a transmis suma.

Nicio plată de dobândă și/sau rambursare de valoare nominală aferentă titlurilor de stat denumite în lei nu va fi efectuată în numerar, prin cec sau mandat poștal sau prin orice altă modalitate de plată, exceptând plata prin virament bancar în contul bancar denominat în lei deschis la o instituție de credit, indicat de deținătorul de titluri de stat în formularul de subscriere.

Rambursarea, respectiv plata valorii nominale a titlurilor de stat, se face la data de plată a valorii nominale, așa cum este determinată în Termenii finali ai emisiunii. Prin urmare, data de înregistrare și termenul de plată pentru valoarea nominală a titlurilor de stat sunt aceleași ca și pentru ultima plată de dobândă.

2. Pentru titlurile de stat denumite în euro

Plata valorii nominale și/sau a dobânzii aferente titlurilor de stat denumite în euro se va face în euro, în contul membrului Sindicatului de intermediere/intermediarului al cărui client este deținătorul de titluri de stat la data de înregistrare, corespunzător deținerilor de titluri de stat evidențiate la data de înregistrare în conturile deschise de către membrii Sindicatului de intermediere/intermediari, aceștia având obligația de a înregistra sumele aferente dobânzii datorate și/sau valorii nominale în contul deținătorului de titluri de stat din evidențele proprii.

Cu două zile lucrătoare înainte de data de plată a dobânzii și, respectiv, a valorii nominale, Emitentul transferă către Depozitarul Central, în contul deschis pe numele său și comunicat Emitentului, sumele aferente evenimentului de plată.

Deținătorii de titluri de stat care nu au un cont de investiții financiare deschis la unul din membrii Sindicatului de intermediere trebuie să se asigure că titlurile de stat denumite în euro deținute sunt înregistrate în conturile de instrumente financiare ale intermediarilor, deschise pe Platforma T2S, în vederea efectuării plății sumelor aferente dobânzii datorate și/sau valorii nominale, după caz.

Emitentul și Sindicatul de intermediere nu au nicio obligație de plată către un deținător de titluri de stat denumite în euro în cazul în care, ca urmare a acțiunii/inacțiunii deținătorului de titluri de stat, titlurile de stat nu sunt înregistrate în conturile de

instrumente financiare ale intermediarilor deschise pe Platforma T2S și nicio dobândă suplimentară nu va fi plătită ca urmare a oricărei întârzieri la plată determinate de netransmiterea de către deținătorul de titluri de stat denumite în euro a detaliilor de plată relevante.

Nicio plată a dobânzii și/sau a valorii nominale nu va fi efectuată în numerar, prin cec sau mandat poștal.

Deținătorii de titluri de stat denumite în euro nu au dreptul să pretindă Emitentului și Sindicatului de intermediere nicio penalitate pentru întârzierea plății. Orice comisioane percepute de băncile care asigură intermedierea cu privire la plățile efectuate ca urmare a deținerii de titluri de stat denumite în euro vor fi suportate de către deținătorii de titluri de stat.

d) Data de înregistrare

Plățile aferente titlurilor de stat vor fi efectuate către deținătorii de titluri de stat înscrși în Registrul deținătorilor de titluri de stat administrat de Depozitarul Central la data de înregistrare, iar toate plățile valabil efectuate către aceștia la data de plată a dobânzii asociată, respectiv la data de plată a valorii nominale vor constitui o îndeplinire corespunzătoare a obligațiilor Emitentului cu privire la respectivele plăți.

În consecință, orice persoană înregistrată ca deținător de titluri de stat în Registrul deținătorilor de titluri de stat între ziua lucrătoare imediat următoare datei de înregistrare relevante (inclusiv) și data de plată a dobânzii aferentă sau data scadenței nu va fi îndreptățită să primească o astfel de plată, chiar dacă persoana respectivă este înregistrată în Registrul deținătorilor de titluri de stat ținut de Depozitarul Central ca deținător de titluri de stat la data de plată a dobânzii relevante sau la data scadenței, după caz.

Începând cu 7 zile lucrătoare înainte de data scadenței fiecărei emisiuni, tranzacționarea titlurilor de stat se va suspenda în vederea determinării deținătorilor de titluri care vor încasa valoarea nominală la data de plată a respectivei emisiuni.

e) Plăți efectuate în zile lucrătoare

În cazul în care data scadenței sau o dată de plată a dobânzii (cuponului) nu este o zi lucrătoare sau o zi lucrătoare pentru plata dobânzii (cuponului), atunci respectiva plată se va realiza în ziua lucrătoare sau ziua lucrătoare pentru plata dobânzii (cuponului) imediat următoare datei scadenței sau datei de plată a dobânzii (cuponului), după caz, iar deținătorul de titluri de stat nu va avea dreptul la o dobândă suplimentară și/sau o dobândă penalizatoare sau la o altă plată pentru perioada dintre data inițială a scadenței pentru respectiva plată și data plății efective.

f) Agentul de plată pentru titlurile de stat denumite în lei

Banca Transilvania — S.A., cu sediul în Calea Dorobanților nr. 30-36, Cluj-Napoca, va acționa în calitate de agent de plată în legătură cu titlurile de stat denumite în lei și va intermediar plata valorii nominale și a dobânzii, după caz, către deținătorii de titluri de stat, în baza instrucțiunilor primite de la Depozitarul Central, prin ordine de plată inițiate de către acesta din contul dedicat.

g) Impozitare

Veniturile realizate de persoanele fizice rezidente din deținerea și tranzacționarea titlurilor de stat nu sunt venituri impozabile, în conformitate cu prevederile art. 93 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare.

Veniturile obținute de nerezidenții din România din dobânzile aferente titlurilor de stat și din tranzacționarea acestora sunt venituri scutite de impozit conform art. 229 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 227/2015, cu modificările și completările ulterioare.

Veniturile realizate din deținerea și tranzacționarea titlurilor de stat de către persoane juridice rezidente vor fi supuse impozitului pe profit, în conformitate cu prevederile Codului fiscal în vigoare la momentul respectiv.

5.6.1. Rata dobânzii (Rata cuponului)

Titlurile de stat sunt purtătoare de dobândă (cupon) la rata dobânzii (rata cuponului), începând cu, inclusiv, data începerii acumulării dobânzii (cuponului).

5.6.2. Încetarea acumulării dobânzii (cuponului)

Titlurile de stat vor înceta să mai fie purtătoare de dobândă (cupon) la, și inclusiv, data scadenței lor, așa cum este determinată în Termenii finali ai fiecărei emisiuni.

5.6.3. Data de plată a dobânzii (cuponului) și a valorii nominale

Dobânda aferentă oricărui titlu de stat se plătește anual la fiecare dată de plată a dobânzii (cuponului), iar rambursarea valorii nominale se va efectua la data de plată a valorii nominale, așa cum aceste date sunt determinate în Termenii finali ai fiecărei emisiuni.

5.6.4. Valoarea dobânzii (cuponului)

Dobânda (cuponul) va fi calculat/ă pe baza numărului efectiv de zile din perioada de dobândă relevantă și pe baza numărului de zile din anul respectiv, utilizând următoarea formulă:

$$D = [\text{Valoarea nominală} \times \text{Rata dobânzii (\%)} \times \text{Număr de zile acumulate}] / \text{Număr de zile an curent},$$

unde:

— D = valoarea dobânzii pentru fiecare dată de plată a dobânzii pentru un titlu de stat;

— *Valoarea nominală* = valoarea nominală a unui titlu de stat;

— *Rata dobânzii* = astfel cum este determinată în Termenii finali ai fiecărei emisiuni;

— *Număr de zile acumulate* = numărul efectiv de zile din perioada de dobândă;

— *Număr de zile an curent* = numărul efectiv de zile din perioada de dobândă;

— *An curent* = perioada de dobândă curentă.

Valoarea rezultată a dobânzii calculată în baza formulei de mai sus va fi rotunjită în minus până la cea mai apropiată valoare de ban (respectiv 0,01 lei sau euro), valoarea egală sau mai mare decât 0,005 lei sau euro rotunjindu-se crescător până la 0,01 lei sau euro.

Fiecare deținător de titluri de stat va primi dobânda determinată conform formulei de mai sus înmulțită cu numărul de titluri de stat deținute de respectiva persoană/entitate la data de înregistrare inclusă în perioada de dobândă pentru care se face plata.

Dobânda totală plătită de Emitent la fiecare dată de plată a dobânzii va fi calculată conform formulei:

Dobânda totală = $D \times$ numărul total de titluri de stat aflate în circulație.

5.6.5. Transferul titlurilor de stat și al sumelor aferente în cazul decesului deținătorului de titluri de stat

În cazul decesului deținătorului de titluri de stat, pentru transferul titlurilor de stat și al sumelor de bani aferente acestora, moștenitorii se vor adresa:

- (i) Depozitarului Central, dacă persoana decedată are deținerile de titluri de stat evidențiate în secțiunea I a Registrului Depozitarului Central, cu documente doveditoare privind decesul, în vederea efectuării transferului dreptului de proprietate; sau
- (ii) intermediarului în contul căruia sunt evidențiate deținerile de titluri de stat ale titularului decedat cu documente doveditoare privind decesul, iar intermediarul va efectua transferul titlurilor în secțiunea I a Registrului Depozitarului Central, urmând ca moștenitorii să se adreseze acestuia în vederea realizării transferului pe numele moștenitorilor; în cazul titlurilor de stat denumite în euro, transferul acestora se va realiza de către intermediar cu sprijinul Depozitarului Central, moștenitorii urmând să deschidă un cont de tranzacționare la un intermediar și să achite costurile pentru transfer comunicate de Depozitarul Central și intermediar.

Sumele de bani aferente cupoanelor, principalului, încasate în contul decedatului, se vor plăti moștenitorilor, în baza documentelor justificative (certificate de moștenitor, acte de partaj), în care sunt menționate aceste sume.

6. Informații privind oferta**6.1. Termenii și condițiile ofertei**

Termenii principali ai ofertei	
Emitent	Ministerul Finanțelor
Tipul ofertei	Titlurile de stat vor fi oferite în România exclusiv persoanelor fizice rezidente și nerezidente, cu excepția persoanelor care nu au împlinit vârsta de 18 ani până la data închiderii ofertei inclusiv.
Codul ISIN	Codul ISIN al titlurilor de stat este identificat în termenii finali ai fiecărei emisiuni.
Valuta	Titlurile de stat vor fi denumite în lei și euro.
Sindicatul de intermediere	BT Capital Partners (lider al consorțiului format din BT Capital Partners și BT) — în calitate de lead manager al Sindicatului de intermediere și intermediar, BT — în calitate de grup de distribuție, Alpha Bank — în calitate de intermediar, BCR — în calitate de intermediar, BRD — în calitate de intermediar și Tradeville (lider al consorțiului format din Libra Bank și Tradeville) — în calitate de intermediar, Libra Bank în calitate de grup de distribuție
Metoda de intermediere	Metoda celei mai bune execuții, respectiv acea metodă de intermediere prin care Sindicatul de intermediere va depune diligențe pentru plasarea titlurilor de stat fără a exista nicio obligație a Sindicatului de intermediere cu privire la plasarea tuturor titlurilor de stat
Titlurile de stat oferite	Emitentul intenționează să emită titluri de stat în lei și euro.
Valoarea nominală a unui titlu de stat	100 lei în cazul emisiunii în lei 100 euro în cazul emisiunii în euro
Prețul de emisiune și oferta	100% din valoarea nominală a unui titlu de stat; subscriitorul va plăti pentru fiecare titlu de stat subscris suma de: — 100 lei cu titlu de preț de emisiune pentru emisiunea în lei; — 100 euro cu titlu de preț de emisiune pentru emisiunea în euro.
Rata dobânzii (rata cuponului)	Este determinată în Termenii finali ai fiecărei emisiuni.
Plata dobânzii (cuponului)	Anuală
Rambursare valoare nominală	La data de plată a valorii nominale, așa cum este definită în Termenii finali ai fiecărei emisiuni
Agent de plată pentru emisiunea în lei	BT
Valoarea nominală totală	Valoarea nominală cumulată totală a titlurilor de stat oferite în lei și euro
Data emiterii	Data decontării
Data scadenței	Este determinată în Termenii finali ai fiecărei emisiuni.
Perioada ofertei/Perioada de subscriere	Este determinată în Termenii finali ai fiecărei emisiuni.
Termen de valabilitate a adeverinței de donator de sânge/carnetului de donator	Este determinat în Termenii finali ai fiecărei emisiuni dedicate persoanelor donatoare de sânge.
Valoarea minimă a unei subscrieri	Valoarea minimă a unei subscrieri este de 5.000 lei (mai puțin în cazul emisiunilor dedicate donatorilor de sânge) și, respectiv, 1.000 euro, reprezentând contravaloarea unui număr de minimum 50 de titluri de stat denumite în lei la prețul de emisiune pentru emisiunea în lei și, respectiv, a unui număr de minimum 10 titluri de stat denumite în euro la prețul de emisiune pentru emisiunea în euro. În cazul emisiunilor dedicate donatorilor de sânge, valoarea minimă a unei subscrieri este de 500 lei, reprezentând contravaloarea unui număr de minimum 5 titluri de stat denumite în lei la prețul de emisiune pentru emisiunea în lei. Subscrierea de fracțiuni a numărului minim de titluri de stat ce pot fi subscrise nu se acceptă și va atrage invalidarea integrală a subscrierii. În cazul în care o subscriere este pentru mai puțin de 5.000 lei aferentă titlurilor de stat denumite în lei (cu excepția emisiunilor dedicate donatorilor de sânge), 500 lei aferentă titlurilor de stat denumite în lei dedicate donatorilor de sânge sau 1.000 euro pentru titlurile de stat denumite în euro, o astfel de subscriere va fi invalidată. Sumele achitate de investitori, aferente subscrierilor în lei, vor fi returnate acestora după deducerea comisioanelor bancare privind această plată, în maximum 5 zile lucrătoare de la data decontării. Pentru returnarea sumelor de bani, comisioanele vor fi suportate de investitori, mai puțin în cazul în care sumele sunt returnate de BT Capital Partners în conturi deschise la BT, de BRD în conturi deschise la BRD, de Alpha Bank în conturi deschise la Alpha Bank sau de Tradeville în conturile deschise la Libra Bank. În cazul investitorilor cu contracte valide de servicii de investiții financiare, atât în cazul emisiunilor în lei, cât și în euro, se aplică prevederile referitoare la neexecutarea ordinelor din contractul de servicii de investiții financiare încheiat cu investitorii.

Valoarea maximă a subscrierilor efectuate per investitor în cadrul tranșei donatorilor	În cazul emisiunilor dedicate donatorilor de sânge, valoarea maximă a subscrierilor efectuate per investitor este de 100.000 lei, reprezentând contravaloarea unui număr de maximum 1.000 de titluri de stat denumite în lei la prețul de emisiune pentru emisiunea în lei.
Revocarea subscrierilor	Subscrierile realizate în conformitate cu termenii acestei oferte sunt irevocabile.
Modificarea subscrierilor	Subscrierile realizate în conformitate cu termenii acestei oferte nu sunt modificabile.
Data alocării	Este determinată în Termenii finali ai fiecărei emisiuni.
Data tranzacției	Prima zi lucrătoare după data alocării, așa cum este determinată în Termenii finali ai fiecărei emisiuni, reprezentând ziua lucrătoare în care sunt încheiate în sistemul de tranzacționare al BVB tranzacțiile de cumpărare în piața primară a titlurilor de stat oferite
Data decontării	A doua zi lucrătoare după data tranzacției, așa cum este determinată în termenii finali ai fiecărei emisiuni, reprezentând ziua lucrătoare în care se realizează decontarea tranzacțiilor încheiate în cadrul ofertei prin sistemul de compensare și decontare al Depozitarului Central
Data de începere a acumulării dobânzii	Data decontării (emiterii), respectiv data astfel determinată în Termenii finali ai fiecărei emisiuni
Decontarea	Prin Depozitarul Central
Admiterea la tranzacționare	Titlurile de stat vor fi admise de drept pe piața reglementată administrată de BVB, sectorul „Titluri de credit”, categoria „Titluri de stat”.
Data admiterii la tranzacționare	Prima zi lucrătoare după data decontării, respectiv data astfel determinată în termenii finali ai fiecărei emisiuni
Tratament fiscal	Veniturile realizate de persoanele fizice rezidente din deținerea și tranzacționarea titlurilor de stat nu sunt venituri impozabile, în conformitate cu prevederile art. 93 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 227/2015, cu modificările și completările ulterioare. Veniturile obținute de nerezidenți din România din dobânzile aferente titlurilor de stat și din tranzacționarea acestora sunt venituri scutite de impozit, conform art. 229 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 227/2015, cu modificările și completările ulterioare.

6.2. Calendarul estimat și procedura de subscriere

Perioada ofertei va fi definită în Termenii finali ai fiecărei emisiuni.

Subscrierile titlurilor de stat se pot realiza în timpul programului normal de lucru al intermediarilor, de luni până vineri inclusiv, pe parcursul perioadei ofertei, cu excepția ultimei zile lucrătoare a perioadei ofertei, când subscrierile vor putea fi înregistrate până la ora 13:00, ora României. Investitorii ar trebui să țină cont de faptul că transferul bancar ar putea dura 2-3 zile lucrătoare.

După expirarea perioadei ofertei nu mai sunt acceptate subscrieri de la investitori.

În cazul intermediarilor care acceptă subscrieri online, în funcție de politica fiecărui intermediar, ordinele de subscriere transmise online pot fi înregistrate în aplicațiile informatice ale respectivilor intermediari și în afara programului de lucru (cu excepția ultimei zile de ofertă), urmând a fi validate în timpul programului normal de lucru al intermediarilor.

Subscrierile pentru emisiunea în lei se pot realiza prin intermediul:

— Alpha Bank: prin unitățile bancare menționate pe website-ul Alpha Bank, la adresa <https://www.alphabank.ro/investitii-financiare/operatiuni-in-derulare/operatiuni-in-derulare>, pe baza formularului de subscriere pentru investitorii care nu au contract de servicii de investiții financiare semnat cu Alpha Bank, precum și telefonic sau online, conform contractului de prestări servicii de investiții financiare încheiat cu investitorii;

— BT Capital Partners, la sediul din str. Constantin Brâncuși nr. 74-76, parter, Cluj-Napoca, și prin orice unitate autorizată a BT Capital Partners;

— BT, la sediul din Calea Dorobanților nr. 30-36, Cluj-Napoca, și prin orice unitate bancară a BT, pentru persoane fizice rezidente;

— BCR, la sediul din Șoseaua Orhideelor nr. 15D, clădirea The Bridge 1, etajul 2, sectorul 6, București, și prin orice unitate bancară a BCR menționată pe website-ul BCR, la adresa <https://www.bcr.ro/ro/retea-unitati1/unitati-atm> și vor putea fi efectuate numai în baza unui contract valid de servicii de investiții financiare încheiat cu investitorii;

— BRD:

— la sediul din Turnul BRD, bd. Ion Mihalache nr. 1-7, sectorul 1, București, și prin orice unitate bancară a BRD menționată pe website-ul BRD, la adresa <https://www.brd.ro/agentii-si-atm-uri> și vor putea fi efectuate prin semnarea unui contract valid de prestări servicii de investiții financiare și a formularului de subscriere; sau

— telefonic, în baza prevederilor contractului de prestări servicii de investiții financiare încheiat cu investitorii;

— Tradeville — online, prin intermediul platformei de tranzacționare puse la dispoziția clienților (<https://portal.tradeville.ro/>), atât în varianta web, cât și ca aplicație mobilă, subscrierile putând fi efectuate numai prin intermediul contului de tranzacționare deschis la Tradeville în baza unui contract valid de servicii de investiții financiare încheiat între client și Tradeville;

— Libra Bank, prin unitățile bancare menționate pe website-ul băncii, la adresa <https://www.librabank.ro/sucursale>, pentru persoane fizice rezidente;

— la sediile autorizate ale oricărui participant eligibil (astfel cum acesta este definit mai jos).

Subscrierile pentru emisiunea în euro se pot realiza numai în baza unui contract valid de servicii de investiții financiare încheiat de investitori cu unul dintre membrii Sindicatului de intermediere, respectiv Alpha Bank, BT Capital Partners, BCR, BRD, Tradeville sau cu participanții eligibili care au semnat și transmis către lead managerul Sindicatului de intermediere Angajamentul privind respectarea condițiilor de derulare a

ofertei și a prevederilor prospectului. În acest caz, subscrierea va fi realizată prin transmiterea unui ordin de cumpărare care să conțină informații referitoare la numărul de titluri subscrise, conform prevederilor contractului de servicii de investiții financiare și prin mijloacele de comunicare prevăzute în acel contract.

În cazul în care investitorii care intenționează să subscrie în emisiunea denominată în euro nu dețin un astfel de contract valid de servicii de investiții financiare, deschiderea conturilor de tranzacționare se poate realiza la sediile menționate mai jos:

— Alpha Bank, prin unitățile bancare menționate pe website-ul Alpha Bank la adresa <https://www.alphabank.ro/investitii-financiare/operatiuni-in-derulare/operatiuni-in-derulare>;

— BT Capital Partners, la sediul din str. Constantin Brâncuși nr. 74-76, parter, Cluj-Napoca și prin orice unitate autorizată a BT Capital Partners sau online;

— BCR, la sediul din Șoseaua Orhideelor nr. 15D, clădirea The Bridge 1, etajul 2, sectorul 6, București și prin orice unitate bancară a BCR menționată pe website BCR la adresa <https://www.bcr.ro/ro/retea-unitati1/unitati-atm>;

— BRD, la sediul din Turnul BRD, bd. Ion Mihalache nr. 1-7, sectorul 1, București și prin orice unitate bancară menționată pe website BRD, la adresa <https://www.brd.ro/agentii-si-atm-uri> sau online;

— Tradeville — online, prin intermediul platformei de tranzacționare puse la dispoziția clienților, atât în varianta web (accesibilă din pagina de internet <https://tradeville.ro/>), cât și ca aplicație mobilă;

— la sediile autorizate ale oricărui participant eligibil (astfel cum acesta este definit mai jos).

„Participant eligibil” înseamnă orice intermediar autorizat de ASF (altul decât BT Capital Partners, BCR, BRD, Alpha Bank, Tradeville), care (i) a semnat Angajamentul privind respectarea condițiilor de derulare a ofertei și a prevederilor Prospectului de bază („Angajamentul”) și (ii) a transmis angajamentul la BT Capital Partners la următoarea adresă de corespondență:

— BT Capital Partners — str. Constantin Brâncuși nr. 74-76, Cluj-Napoca, e-mail: custodie@btcapitalpartners.ro

Participantii eligibili nu pot accepta, înregistra, procesa și valida subscrierile înainte de semnarea și transmiterea Angajamentului la BT Capital Partners. Fiecare participant eligibil trebuie să se asigure că sistemele sale interne îi permit să se conformeze cerințelor prevăzute în prezentul prospect, inclusiv, însă fără a se limita la, cerințele privind disponibilitatea fondurilor și decontarea tranzacțiilor derulate în urma acceptării subscrierilor de către respectivul participant eligibil, condiția de a fi participant înregistrat pe Platforma T2S, pentru a putea prelua subscrieri pentru titlurile de stat denumite în euro.

Subscrierile efectuate de investitori vor fi înregistrate, pe parcursul perioadei ofertei, în sistemul BVB dedicat ofertelor pentru titluri de stat, de către membrii Sindicatului de intermediere sau de către participantul eligibil care a primit și validat respectiva subscriere.

Investitorii care intenționează să subscrie în emisiunile denumite în lei și euro trebuie să se prezinte din timp la intermediarul respectiv, astfel încât să permită realizarea formalităților necesare subscrierii și/sau deschiderii contului de tranzacționare până la terminarea perioadei de subscriere, conform procedurilor interne ale fiecărui intermediar.

6.3. Condiții generale

Titlurile de stat vor fi oferite în România exclusiv persoanelor fizice rezidente și nerezidente, cu excepția persoanelor care nu au împlinit vârsta de 18 ani până la data încheierii ofertei inclusiv. În cazul emisiunilor în euro, subscrierile pentru titlurile de stat vor putea fi efectuate numai în baza unui contract valid de servicii de investiții financiare încheiat cu investitorii.

În cazul emisiunilor dedicate donatorilor de sânge, este necesară prezentarea unui document doveditor emis de o entitate din România, care certifică calitatea de donator de sânge, respectiv adeverință de donator de sânge/carnet de donator, cu condiția ca aceasta/acesta să fie eliberată/eliberat în termenul de valabilitate stipulat în Termenii finali ai fiecărei emisiuni. Condițiile finale, inclusiv rata cuponului, vor fi stabilite în Termenii finali ai fiecărei emisiuni.

Responsabilitatea privind documentarea eligibilității subscriitorilor în cadrul emisiunilor dedicate donatorilor de sânge revine Sindicatului de intermediere/participantului eligibil, în baza adeverinței de donator de sânge/carnetului de donator, eliberată/eliberat de o entitate din România în termenul de valabilitate stipulat în Termenii finali ai fiecărei emisiuni și prezentată/prezentat la momentul subscrierii de către donatorul eligibil. Membrii Sindicatului de intermediere/Participantul eligibil și Emitentul nu își asumă răspunderea privind verificarea și certificarea autenticității documentului prezentat.

Responsabilitatea privind respectarea valorii maxime a subscrierilor efectuate per investitor în cadrul tranșei donatorilor revine exclusiv investitorului. Membrii Sindicatului de intermediere/Participantul eligibil și Emitentul nu își asumă nicio răspundere privind verificarea la nivelul Sindicatului de intermediere și al participanților eligibili a respectării acestora în cazul subscrierilor unice sau multiple. Acest prospect nu reprezintă o ofertă sau o invitație făcută de către Emitent sau de Sindicatul de intermediere sau în numele vreunuia dintre aceștia pentru a subscrie titluri de stat într-o jurisdicție unde o astfel de ofertă sau invitație este neautorizată sau restricționată în orice fel și nu reprezintă nicio ofertă sau o invitație făcută unor investitori potențiali care nu pot subscrie în condițiile legii sau ale prezentului prospect. Orice investitor care decide să subscrie titluri de stat în cadrul acestei oferte este obligat să cunoască și să respecte restricțiile și limitările aplicabile acestei oferte, așa cum sunt ele specificate în acest prospect și în legislația aplicabilă.

În luarea deciziei de a investi în titluri de stat, investitorilor li se recomandă să se bazeze pe propria evaluare a termenilor și condițiilor ofertei, inclusiv a oricăror beneficii și riscuri aferente acesteia. Fiecare subscriitor al titlurilor de stat trebuie să respecte toate normele juridice în vigoare, precum și dispozițiile acestui prospect. Emitentul și Sindicatul de intermediere nu vor fi responsabili în niciun fel pentru încălcarea de către investitori a normelor juridice aplicabile și/sau a prevederilor acestui prospect.

Fiecărui investitor i se recomandă să se consulte cu consultanții săi juridici, financiari, fiscali sau orice alt fel de consultanți și cu contabili și alți experți în chestiuni legale, fiscale, de administrare a afacerilor sau financiare sau în orice chestiune referitoare la subscrierea, cumpărarea, deținerea sau transferul titlurilor de stat, Emitentul și Sindicatul de intermediere refuzând orice responsabilitate în legătură cu astfel de aspecte.

6.4. Procedura de subscriere

Prin subscrierea titlurilor de stat, fiecare investitor confirmă că a citit acest prospect, că a acceptat termenii și condițiile prevăzute în acest prospect și în Termenii finali și că a efectuat subscrierea în conformitate cu termenii incluși în acest prospect și în Termenii finali. Subscrierea titlurilor de stat în lei și euro, indiferent de mijlocul/canalul de subscriere, prin semnarea formularului de subscriere și/sau transmiterea unui ordin în baza unui contract valid de prestări servicii de investiții financiare cu un membru al Sindicatului de intermediere, reprezintă acceptarea necondiționată a termenilor și condițiilor acestei oferte și a Prospectului în integralitatea acestuia.

Persoanele care subscriu și plătesc prin intermediul oricărui membru al Sindicatului de intermediere nu vor plăti niciun comision pentru transferul în contul colector. Investitorii pot

efectua subscrieri multiple prin intermediul oricărui membru al Sindicatului de intermediere sau participant eligibil. În cazul emisiunilor în euro, subscrierile vor putea fi efectuate numai în baza unui contract valid de servicii de investiții financiare încheiat cu investitorii.

Nu va fi perceput niciun comision de subscriere în legătură cu subscrierile realizate de investitori. În momentul subscrierii, investitorii trebuie să menționeze un cont bancar pentru plăți ulterioare denumit în lei deschis la o instituție de credit.

Subscrierea pentru emisiunile în lei se va putea realiza:

— în baza unui contract valid de servicii de investiții financiare încheiat de investitori cu unul din membrii Sindicatului de intermediere sau participanții eligibili;

— prin intermediul unităților Alpha Bank menționate anterior, pentru persoane fizice rezidente și nerezidente, prin furnizarea tuturor documentelor menționate în secțiunea 6.5 („Documentele necesare subscrierii”) și a dovezii de plată a contravalorii titlurilor de stat subscrise. Plata contravalorii titlurilor de stat se va realiza de către investitor prin virament bancar dintr-un cont bancar deschis la o instituție de credit în contul colector;

— prin intermediul unităților BT Capital Partners, BT și Libra Bank pentru persoane fizice rezidente, prin virament bancar dintr-un cont bancar deschis la o instituție de credit, prin prezentarea la oricare dintre sediile Grupului de distribuție mai sus menționate prin furnizarea tuturor documentelor cerute în secțiunea 6.5 („Documentele necesare subscrierii”). În plus, toți subscriitorii trebuie să depună, împreună cu formularul de subscriere, dovada de plată a titlurilor de stat (cu excepția cazurilor în care contul din care se face plata este deschis la instituția de credit care a preluat subscrierea);

— prin intermediul unităților BRD, exclusiv pentru clienții BRD, prin încheierea unui contract valid de prestări servicii de investiții financiare cu BRD, semnarea formularului de subscriere și asigurarea sumei necesare subscrierii în contul curent al investitorului deschis la BRD. Clienții trebuie să prezinte totodată documentele menționate în secțiunea 6.5 („Documentele necesare subscrierii”).

În cazul în care persoanele care subscriu nu dețin un cont bancar, intermediarul sau Grupul de distribuție prin care se realizează subscrierea va deschide pe numele subscriitorului un cont curent aferent operațiunii.

a) *Subscrierile în lei și euro realizate de către investitorii care au un contract valid de servicii de investiții financiare semnat cu unul dintre membrii Sindicatului de intermediere sau cu un participant eligibil*

Pe durata perioadei ofertei, Sindicatul de intermediere sau participantul eligibil va accepta subscrierile în conformitate cu regulamentele interne referitoare la acceptare, validare și transmitere spre executare a ordinelor de subscriere, precum și cu normele referitoare la managementul riscului de decontare și cerințele incluse în acest prospect.

În cazul intermediarilor care acceptă subscrieri online, în funcție de politica fiecărui intermediar, ordinele de subscriere transmise online pot fi înregistrate în aplicațiile informatice ale respectivilor intermediari și în afara programului de lucru (cu excepția ultimei zile de ofertă), urmând a fi validate în timpul programului normal de lucru al intermediarilor.

b) *Subscrierile realizate în lei de către investitorii care nu au un contract valid de servicii de investiții financiare încheiat cu unul dintre membrii Sindicatului de intermediere*

Pentru emisiunile în lei, pe durata perioadei ofertei, membrii Sindicatului de intermediere (Alpha Bank, BT Capital Partners, BT pentru persoane fizice rezidente și Libra Bank) vor recepționa formularele de subscriere și vor procesa, valida și înregistra, în cel mai scurt timp posibil, toate subscrierile valide recepționate. Validarea subscrierilor se va face numai la

recepționarea sumelor în contul colector al membrului Sindicatului de intermediere prin care a fost efectuată subscrierea sau în contul participantului eligibil, până cel mai târziu în ultima zi lucrătoare a perioadei ofertei. În cazul BCR, BRD și al altor participanți eligibili, subscrierile vor putea fi efectuate numai în baza unui contract valid de prestări servicii de investiții financiare încheiat cu investitorii.

Pentru emisiunile în euro subscrierile se vor putea realiza numai în baza unui contract valid de servicii de investiții financiare încheiat cu investitorii de către unul din membrii Sindicatului de intermediere sau un participant eligibil.

c) *Subscrierile realizate de către investitorii donatori eligibili*

Pentru a subscrie în cadrul emisiunilor dedicate donatorilor de sânge este necesară prezentarea de către donatorul eligibil a unui document doveditor, emis de o entitate din România, respectiv o adeverință de donator de sânge/carnet de donator, eliberată/eliberat în termenul de valabilitate stipulat în Termenii finali ai fiecărei emisiuni. La momentul subscrierii, clientul donator de sânge, astfel cum acest termen este definit în legislația aplicabilă, îndeplinind toate condițiile din Prospect și Termenii finali cu privire la calificarea drept donator de sânge eligibil, garantează faptul că documentul prezentat intermediarului este autentic și valid, fiind eliberat de o instituție medicală de profil, autorizată pentru organizarea colectării de sânge, și a fost emis în termenul de valabilitate stabilit conform dispozițiilor Prospectului și menționat în Termenii finali ai fiecărei emisiuni.

6.5. Documentele necesare subscrierii

a) *Subscrierile în lei și euro realizate de către investitorii care au un contract valid de servicii de investiții financiare semnat cu unul dintre membrii Sindicatului de intermediere sau cu un participant eligibil*

În acest caz, subscrierea va fi realizată prin transmiterea unui ordin de cumpărare, conform prevederilor contractului de servicii de investiții financiare și prin mijloacele de comunicare prevăzute în acel contract care să conțină informații referitoare la numărul de titluri subscrise. De asemenea, în cazul subscrierilor prin intermediul unităților BRD, este necesară semnarea formularului de subscriere, urmând ca plățile în contul colector să se realizeze prin debitarea directă a contului curent al clientului, deschis la BRD.

b) *Subscrierile realizate în lei de către investitorii care nu au un contract valid de servicii de investiții financiare semnat cu unul dintre membrii Sindicatului de intermediere*

În acest caz, investitorii vor avea în vedere următoarele, la momentul subscrierii:

— semnarea formularului de subscriere;

— în cazul subscriitorilor care subscriu prin intermediul BT Capital Partners, BT și Libra Bank, aceștia vor depune dovada de plată a contravalorii titlurilor de stat subscrise prin transfer în contul colector aferent, cu excepția cazurilor în care contul din care se face plata este deschis la instituția de credit care a preluat subscrierea. În cazul subscriitorilor care subscriu prin intermediul Alpha Bank, aceștia vor depune dovada de plată a contravalorii titlurilor de stat subscrise prin transfer în contul colector. În cazul subscriitorilor care subscriu prin intermediul unităților BRD, plățile în contul colector se vor realiza prin debitarea directă a contului curent al clientului, deschis la BRD;

— în cazul BRD, este necesară încheierea contractului de prestări servicii de investiții financiare cu investitorul (în format fizic, prin intermediul unităților BRD sau online).

— prezentarea următoarelor documente de subscriere, menționate mai jos:

• pentru persoanele fizice rezidente/nerezidente care subscriu în nume propriu:

— document de identitate (carte de identitate, pașaport împreună cu permisul de rezidență/permisul de conducere/alt

document oficial de identitate care să conțină adresa) (în original pentru verificare și o copie a acesteia/acestuia);

— extras de cont care să ateste că subscriitorul este titularul contului IBAN pentru plăți ulterioare indicat în formularul de subscriere, cu excepția cazurilor în care acest cont este deschis la instituția de credit care a preluat subscrierea;

• pentru persoanele fizice rezidente care subscriu în numele altei persoane fizice rezidente/nerezidente:

— document de identitate (carte de identitate, pașaport împreună cu permisul de rezidență/permisul de conducere/alt document oficial de identitate care să conțină adresa) al reprezentantului (în original pentru verificare și o copie a acesteia/acestuia) și documentul de identitate (carte de identitate, pașaport împreună cu permisul de rezidență/permisul de conducere/alt document oficial de identitate care să conțină adresa) (în copie) al persoanei reprezentate;

— împuternicirea, autentificată de un notar public, prin care se autorizează reprezentantul să acționeze în numele persoanei fizice rezidente/nerezidente (în original), având menționată expres posibilitatea de a subscrie în cadrul unei oferte și de a putea ordona plata din disponibilul mandantului/investitorului (împuternicire cel puțin punctuală/per operațiune pe cont pentru a putea ordona și mandatul de debitare directă de pe contul mandantului/investitorului);

— extras de cont care să ateste că subscriitorul este titularul contului IBAN pentru plăți ulterioare indicat în formularul de subscriere, cu excepția cazurilor în care acest cont este deschis la instituția de credit care a preluat subscrierea;

• pentru persoanele fizice rezidente/nerezidente incapabile (fără discernământ) sau aflate sub curatelă:

— document de identitate (carte de identitate, pașaport împreună cu permisul de rezidență/permisul de conducere/alt document oficial de identitate care să conțină adresa) al reprezentantului (în original pentru verificare și o copie a acesteia/acestuia) și documentul de identitate (carte de identitate, pașaport împreună cu permisul de rezidență/permisul de conducere/alt document oficial de identitate care să conțină adresa) (în copie) al persoanei reprezentate;

— actul juridic care stabilește curatela sau, după caz, documentul care stabilește curatela (în original pentru verificare și o copie a acestuia);

— extras de cont care să ateste că subscriitorul este titularul contului IBAN pentru plăți ulterioare indicat în formularul de subscriere, cu excepția cazurilor în care acest cont este deschis la instituția de credit care a preluat subscrierea;

• pentru persoanele fizice rezidente/nerezidente care sunt reprezentate de o societate de administrare de investiții în baza unui contract de administrare de portofoliu:

— document de identitate (carte de identitate, pașaport împreună cu permisul de rezidență/permisul de conducere/alt document oficial de identitate care să conțină adresa) (în copie) al persoanei reprezentate;

— mandat de reprezentare/contract de administrare (original și copie);

— extras de cont care să ateste că subscriitorul este titularul IBAN-ului pentru plăți ulterioare indicat în formularul de subscriere, cu excepția cazurilor în care acest IBAN este deschis la instituția de credit care a preluat subscrierea;

• pentru societatea de administrare de investiții care subscrie în numele persoanelor fizice:

— certificat de înregistrare emis de oficiul registrului comerțului (copie);

— act constitutiv actualizat (copie conformă cu originalul certificată de reprezentantul legal al persoanei juridice);

— certificat constatator privind situația actuală a persoanei juridice emis de oficiul registrului comerțului (emis cu cel mult 30 de zile lucrătoare înainte de data subscrierii);

— procură/mandat în original pentru persoana care semnează formularul de subscriere și pentru a putea ordona plata din disponibilul mandantului/investitorului (împuternicire cel puțin punctuală/per operațiune pe cont pentru a putea ordona și mandatul de debitare directă de pe contul mandantului/investitorului), acordată conform prevederilor actului constitutiv, sau o dovadă că persoana respectivă reprezintă în mod legal entitatea care subscrie, cu drept individual de reprezentare (în cazul în care societatea este reprezentată în mod colectiv de două sau mai multe persoane care sunt toate prezente la semnarea formularului de subscriere, o astfel de dovadă va fi prezentată pentru toate aceste persoane) (procura în original și orice alte documente conforme cu originalul certificate de reprezentantul legal al persoanei juridice); carte/buletin de identitate (în original și copie) a/al persoanei care subscrie în numele clienților societății de administrare.

c) *Subscrierile realizate de către investitorii donatori eligibili*

Pentru subscrierea în cadrul emisiunilor dedicate persoanelor donatoare de sânge, suplimentar documentelor necesare pentru subscriere menționate la lit. b), se va prezenta și o adeverință de donator de sânge/carnet de donator, emisă/emis de o entitate din România în termenul de valabilitate menționat în Termenii finali ai fiecărei emisiuni.

Membrii Sindicatului de intermediere/Participantul eligibil și Emitentul nu își asumă răspunderea privind verificarea și certificarea autenticității documentului doveditor prezentat pentru subscrierea în cadrul emisiunilor dedicate persoanelor donatoare de sânge, donatorul eligibil fiind singurul care garantează autenticitatea și validitatea acestuia.

Entitatea prin care un investitor subscrie are dreptul să solicite orice documente suplimentare în scopul îndeplinirii obligațiilor sale de respectare a regulilor „de cunoaștere a clientelei”, conform normelor și procedurilor sale interne de identificare a clienților, precum și efectuarea oricăror analize sau verificări necesare pentru determinarea profilului investițional al clientului, conform prevederilor MiFID II și legislației naționale relevante.

Documentele într-o altă limbă decât limba română și/sau limba engleză depuse de un investitor vor fi însoțite de o traducere legalizată a acestora în limba română.

6.6. **Revocarea subscrierilor**

Subscrierile realizate în conformitate cu acest prospect sunt irevocabile pe toată perioada ofertei.

6.7. **Rambursări**

Investitorilor le vor fi returnate sumele plătite în contul subscrierilor invalidate/anulate.

În acest caz, plata va fi efectuată în termen de cinci zile lucrătoare de la data decontării. Plățile aferente subscrierilor invalidate/anulate vor fi efectuate prin transfer bancar în conturile bancare ale investitorilor, conform prevederilor formularului de subscriere. În cazul subscrierilor realizate prin BRD și invalidate/anulate, sumele plătite se vor returna în contul din care s-a efectuat prelevarea/plata.

Toate comisioanele legate de plățile făcute către investitori în oricare dintre cazurile prezentate mai sus vor fi suportate de investitori, mai puțin în cazul în care sumele sunt returnate de BT Capital Partners în conturi deschise la BT, de BRD în conturi deschise la BRD, de Alpha Bank în conturi deschise la Alpha Bank sau de Tradeville în conturile deschise la Libra Bank. În cazul investitorilor cu contracte valide de servicii de investiții financiare, atât în cazul emisiunilor în lei, cât și în euro, se aplică prevederile din contractul de servicii de investiții financiare încheiat cu investitorii.

Titlurile de stat pot fi tranzacționate doar după admiterea la tranzacționare pe piața reglementată administrată de BVB.

6.8. Subscriere minimă

Valoarea minimă a unei subscrieri este de 5.000 lei pentru emisiunile în lei (cu excepția celor dedicate donatorilor de sânge), reprezentând prețul de emisiune a minimum 50 de titluri de stat în lei, 500 lei pentru emisiunile în lei dedicate donatorilor de sânge, reprezentând prețul de emisiune a minimum 5 titluri de stat în lei și 1.000 euro pentru emisiunile în euro, reprezentând prețul de emisiune a minimum 10 titluri de stat în euro. Subscrierea de fracțiuni a numărului minim de titluri de stat ce pot fi subscribe nu este acceptată. Investitorii pot efectua subscrieri multiple prin intermediul oricărui intermediar sau participant eligibil.

În cazul emisiunilor dedicate donatorilor de sânge, valoarea minimă a unei subscrieri este de 500 lei, reprezentând contravaloarea unui număr de minimum 5 titluri de stat denumite în lei la prețul de emisiune pentru emisiunea în lei.

6.9. Subscriere maximă în cazul tranșei donatorilor de sânge

În cazul emisiunilor dedicate donatorilor de sânge, valoarea maximă a subscrierilor efectuate per investitor este de 100.000 lei, reprezentând contravaloarea unui număr de maximum 1.000 de titluri de stat denumite în lei la prețul de emisiune pentru emisiunea în lei.

Responsabilitatea privind respectarea valorii maxime a subscrierilor efectuate per investitor în cadrul tranșei donatorilor revine exclusiv investitorului. Membrii Sindicatului de intermediere/Participantul eligibil și Emitentul nu își asumă nicio răspundere privind verificarea la nivelul Sindicatului de intermediere și al participanților eligibili a respectării acesteia în cazul subscrierilor unice sau multiple.

6.10. Metoda și calendarul pentru plata și livrarea titlurilor de stat

6.10.1. Plata titlurilor de stat

Plata titlurilor de stat subscribe prin oricare membru al Sindicatului de intermediere va fi făcută prin virament bancar/prelevare automată în contul colector deschis la respectivul intermediar.

Conturile colectoare pentru subscrierile titlurilor de stat oferite sunt următoarele:

- pentru subscrierile de titluri de stat în lei prin BT& BT Capital Partners — contul bancar cu IBAN RO73BTRL0130120292569000 deschis la BT, beneficiar BT Capital Partners;

- pentru subscrierile de titluri de stat în lei prin BRD — contul bancar cu IBAN RO67BRDE427SV00060054270 deschis la BRD, beneficiar BRD-BPF, iar pentru subscrierile de titluri de stat în euro prin BRD — contul bancar cu IBAN RO85BRDE427SV000636844270;

- pentru subscrierile de titluri de stat în lei prin Alpha Bank — contul bancar cu IBAN RO19BUCU0011630006003RON, deschis la Alpha Bank, beneficiar ABR-CMD. Pentru subscrierile de titluri de stat în lei prin Tradeville și Libra Bank — contul bancar cu IBAN RO93BRELO001070014420117 deschis la Libra Bank, beneficiar Tradeville — S.A.

Plata titlurilor de stat subscribe prin BCR se va face conform prevederilor contractului de investiții financiare.

Subscrierile prin participanții eligibili se vor face conform politicii acestora de preluare și executare a ordinelor de cumpărare.

Aceste conturi colectoare sunt conturi bancare nepurtătoare de dobândă, iar pentru operațiunile realizate în aceste conturi bancare nu se percepe niciun fel de comision.

Cu excepția subscrierilor efectuate în baza unui contract valid de servicii de investiții financiare întocmit cu investitorii, fiecare ordin de plată corespunde unei subscrieri și, prin urmare, nu este permisă cumularea mai multor ordine de plată pentru o singură subscriere. De asemenea, nu este permisă depunerea unui ordin de plată pentru mai multe subscrieri. În cazul în care

o subscriere a fost anulată, suma depusă pentru subscrierea respectivă poate fi folosită pentru o nouă subscriere.

Prețul de emisiune pentru titlurile de stat subscribe va fi plătit net de orice comisioane bancare. Investitorii trebuie să ia în considerare comisioanele bancare aplicabile transferurilor bancare (mai puțin în cazul în care sumele sunt returnate de BT Capital Partners în conturi deschise la BT, de BRD în conturi deschise la BRD, de Alpha Bank în conturi deschise la Alpha Bank sau de Tradeville în conturi deschise la Libra Bank), durata de timp necesară pentru realizarea transferurilor bancare, precum și prevederile din contractele de servicii de investiții financiare încheiate cu investitorii (dacă este cazul). Persoanele care subscriu și plătesc prin intermediul oricărui membru al Sindicatului de intermediere nu vor plăti niciun comision pentru transferul/prelevarea automată în conturile colectoare și nici pentru deschiderea de conturi curente în vederea subscrierii prin intermediul membrilor Sindicatului de intermediere.

6.10.2. Procedura de validare a subscrierilor

În cazul investitorilor care au un contract valid de servicii de investiții financiare încheiat cu unul dintre membrii Sindicatului de intermediere sau cu un participant eligibil, subscrierile vor fi acceptate în conformitate cu reglementările interne referitoare la acceptarea, validarea și transmiterea pentru executare a ordinelor, precum și în concordanță cu reglementările privind managementul riscului de decontare stabilite de către intermediarul respectiv. În cazul BCR, subscrierile vor fi făcute numai în baza unui ordin de cumpărare, emis în baza unui contract valid de servicii de investiții financiare. În cazul BRD, subscrierile vor fi efectuate în baza contractului de prestări servicii de investiții financiare prin plasarea unui ordin de cumpărare care poate fi efectuat prin semnarea formularului de subscriere sau telefonic.

Orice subscriere este considerată validă la momentul înregistrării sumelor de bani corespunzătoare în contul colector sau în contul participantului eligibil/membrului Sindicatului de intermediere, dar nu mai târziu de ultima zi lucrătoare a perioadei ofertei, în concordanță cu Prospectul și prevederile contractului valid de servicii de investiții financiare. În cazul BCR, ordinele vor putea fi plasate, cu condiția ca sumele aferente ordinului să existe deja în contul curent al clientului sau în contul de tranzacționare, în funcție de fluxul prin care se plasează ordinul. În cazul BRD, ordinele vor putea fi plasate în funcție de fluxul prin care se plasează ordinul, cu condiția ca sumele aferente ordinului să existe deja:

- în contul curent al clientului, în cazul plasării ordinului prin semnarea formularului de subscriere; sau

- în contul dedicat de tranzacționare, în cazul plasării ordinului telefonic.

În cazul emisiunilor în lei, pentru investitorii care nu au încheiate contracte valide de servicii de investiții financiare cu membrii Sindicatului de intermediere: BT Capital Partners/BT ca Grup de distribuție, Alpha Bank, Libra Bank ca Grup de distribuție al Tradeville, exceptând clienții care subscriu prin BCR și BRD, subscrierile vor fi acceptate numai cu condiția semnării formularului de subscriere, a prezentării, la momentul realizării subscrierii, a documentelor specificate în secțiunea 6.5 („Documentele necesare subscrierii”) și asigurării plății contravaloarei titlurilor subscribe. Investitorii ar trebui să țină cont de faptul că transferul bancar ar putea dura 2-3 zile lucrătoare.

În cazul subscrierilor realizate prin BT Capital Partners, BT, Tradeville, Libra Bank sau Alpha Bank, dacă sumele de bani aferente subscrierii depuse/transferate de investitori au o valoare mai mare decât suma obținută prin înmulțirea numărului de titluri de stat subscribe cu prețul de emisiune, subscrierea va fi validată pentru numărul de titluri de stat specificate în formularul de subscriere și diferența va fi returnată de către intermediar investitorilor în termen de cinci zile lucrătoare de la

data decontării, prin transfer bancar, în conturile menționate de investitori în formularul de subscriere. Aceste sume nu vor fi purtătoare de dobândă. De asemenea, nu se vor cumula sumele depuse pentru subscrieri făcute în cazul unor scadențe diferite. Dacă sumele de bani aferente subscrierii depuse/transferate de investitori au o valoare mai mică decât suma obținută prin înmulțirea numărului de titluri de stat subscrise cu prețul de emisiune, subscrierea va fi invalidată. Suma de bani depusă în contul colector va fi returnată de către intermediar investitorilor în termen de cinci zile lucrătoare de la data decontării, prin transfer bancar, în conturile menționate de investitori în formularul de subscriere. Aceste sume nu vor fi purtătoare de dobândă. Pentru a putea face o nouă subscriere, dacă subscriitorul dorește acest lucru, subscriitorul trebuie să aibă suma necesară subscrierii în contul colector. Returnarea acestor sume se va face în concordanță cu prevederile contractului valabil de servicii de investiții (atunci când acesta a fost încheiat), care vor prevala.

În cazul subscrierilor realizate prin intermediul unităților BRD, plata titlurilor de stat subscrise se efectuează prin debitarea automată a contului curent al subscriitorului deschis la BRD. Dacă sumele de bani existente în contul curent al subscriitorului pe perioada ofertei au o valoare mai mică decât suma obținută prin înmulțirea numărului de titluri de stat subscrise cu prețul de emisiune, prelevarea automată în contul colector nu va putea fi realizată, astfel că subscrierea va fi invalidată. Pentru ca subscrierea să fie validă, subscriitorul trebuie să aibă disponibilă suma necesară subscrierii în contul curent deschis la BRD în timp util, astfel încât contul colector să fie creditat prin prelevare automată cel târziu în ultima zi lucrătoare din perioada ofertei.

În cazul emisiunilor în euro, precum și al celor în lei pentru investitorii cu contracte valide de servicii de investiții financiare, subscrierile se vor putea realiza și valida în baza și conform prevederilor contractului valid de servicii de investiții financiare încheiat cu investitorii de către unul din membrii Sindicatului de intermediere sau participantul eligibil.

Nici Sindicatul de intermediere și nici Emitentul nu vor fi răspunzători în cazul în care, din motive care nu se află sub controlul acestora, contul colector/contul participantului eligibil nu este efectiv creditat cu sumele reprezentând valoarea subscrierilor până inclusiv în ultima zi lucrătoare a perioadei ofertei.

În urma validării subscrierilor, membrii Sindicatului de intermediere sau participantii eligibili vor înregistra ordinele corespunzătoare în sistemul de tranzacționare al Bursei de Valori București. Nivelul subscrierilor în cadrul ofertei va fi disponibil în sistemul de tranzacționare administrat de BVB. Oferta va avea loc prin sistemul de tranzacționare al BVB — Secțiunea de oferte pentru titluri de stat. Executarea și decontarea tranzacțiilor se vor realiza în conformitate cu procedurile BVB, precum și cu cele ale Depozitarului Central aplicabile ofertei. Subscrierile care nu sunt validate nu vor fi înregistrate în sistemul BVB și nu vor fi luate în considerare în procesul de alocare și sumele plătite de către investitorii ale căror subscrieri nu au fost validate vor fi transferate către respectivii investitori în termen de cinci zile lucrătoare de la data decontării prin transfer bancar în conturile investitorilor, conform prevederilor formularului de subscriere sau ale contractului de investiții financiare. Aceste sume nu sunt purtătoare de dobândă. În cazul subscrierilor realizate prin BRD și invalidate, sumele plătite se vor returna în contul din care s-a efectuat prelevarea/plata.

Toate comisioanele legate de transferul bancar către investitori vor fi suportate de către investitori, mai puțin în cazul în care transferul se face de către oricare dintre membrii Sindicatului de intermediere într-un cont al investitorului deschis la respectivul membru.

6.11. Alocarea și decontarea titlurilor de stat

6.11.1. Metoda de alocare

Alocarea titlurilor de stat subscrise în cadrul ofertei se va efectua la data alocării, așa cum este definită în Termenii finali ai fiecărei emisiuni. Numărul final de titluri de stat oferite va fi stabilit la data alocării de către Emitent cu consultarea Sindicatului de intermediere.

Ordinele aferente subscrierilor alocate investitorilor pe baza subscrierilor validate de membrii Sindicatului de intermediere/participanții eligibili vor fi înregistrate în sistemul de tranzacționare al BVB dedicat ofertelor publice (titluri de stat). Alocarea titlurilor de stat efectuată de Sindicatul de intermediere împreună cu Emitentul este obligatorie și este angajantă pentru investitori.

La data alocării, dacă este cazul, BT Capital Partners, în calitate de lead manager al Sindicatului de intermediere, va publica indicele de alocare pe website-ul BVB, www.bvb.ro.

Alocarea titlurilor de stat va fi realizată la data alocării, iar tranzacțiile vor fi încheiate la data tranzacției.

Titlurile de stat alocate investitorilor vor fi transferate automat în secțiunea I a Registrului Depozitarului Central după data decontării, dar nu mai târziu de cinci zile lucrătoare, cu excepția titlurilor de stat alocate acelor investitori care au încheiat un contract de servicii de investiții financiare valabil cu unul dintre membrii Sindicatului de intermediere sau participantul eligibil, prin intermediul căruia au subscris în cadrul ofertei, caz în care rămân în contul investitorului deschis la membrul Sindicatului de intermediere sau participantul eligibil respectiv.

6.11.2. Tranzacția și decontarea titlurilor de stat alocate

Ordinele care corespund subscrierilor valide pentru titlurile de stat oferite, realizate de investitori, sunt introduse de către Sindicatul de intermediere și participanții eligibili în segmentul relevant al pieței ofertelor publice din cadrul BVB pe perioada ofertei, în timpul ședinței de tranzacționare, iar pentru ordinele introduse în ultima zi a perioadei de ofertă, acestea vor fi introduse până la finalul ședinței de tranzacționare din ziua respectivă.

La data tranzacției, membrii Sindicatului de intermediere vor înregistra tranzacțiile corespunzător cu titlurile de stat alocate prin sistemul de tranzacționare al BVB. Decontarea va fi făcută utilizând sistemul de compensare-decontare al Depozitarului Central. Decontarea se va realiza la data decontării, respectiv în termen de două zile lucrătoare de la data tranzacției.

În termen de o zi lucrătoare de la data tranzacției, fiecare dintre membrii Sindicatului de intermediere sau participantul eligibil va transmite către toți deținătorii de titluri de stat confirmările de tranzacție, incluzând numărul de titluri de stat alocate, la adresa de contact menționată în formularul de subscriere/contractul de servicii de investiții financiare, prin e-mail.

Acolo unde este cazul, orice diferență între suma subscrisă și prețul de emisiune al titlurilor de stat alocate va fi transferată către cei care au subscris în termen de cinci zile lucrătoare de la data decontării, în conturile bancare ale subscriitorilor, conform prevederilor formularului de subscriere. Transferul acestor sume se va face în concordanță cu prevederile contractului valabil de servicii de investiții (atunci când acesta a fost încheiat), care vor prevala.

Toate comisioanele legate de transferul bancar către investitori vor fi suportate de către investitori, mai puțin în cazul în care transferul se face de către oricare dintre membrii Sindicatului de intermediere într-un cont al investitorului deschis la respectivul membru.

Sumele achitate de investitori în contul colector, reprezentând valoarea totală de subscriere a titlurilor de stat subscrise, nu vor fi purtătoare de dobândă.

6.11.3. Notificarea alocărilor

BT Capital Partners va transmite către BVB un anunț cu privire la valoarea indicelui de alocare și valoarea finală a emisiunii, care va fi transmis ulterior de către BVB către participanții la piață, pe cale electronică, prin sistemele de comunicare ale acestuia, precum și către ASF.

Ulterior datei tranzacției, investitorii vor primi confirmarea tranzacției în maximum o zi lucrătoare de la data tranzacției, prin mijloacele de comunicare utilizate de aceștia, după caz (de exemplu, telefon, poștă electronică).

6.12. Publicarea rezultatelor ofertei

Rezultatele ofertei vor fi notificate către ASF în termen de cinci zile lucrătoare de la închiderea ofertei și vor fi comunicate și către BVB.

6.13. Costuri suplimentare la subscriere

Persoanele care subscriu și plătesc prin intermediul oricărui membru al Sindicatului de intermediere nu vor avea de plătit niciun comision pentru transferul/prelevarea automată în contul colector și nici în cazul deschiderii unui cont bancar curent în vederea subscrierii în cadrul ofertei. Investitorii nu vor plăti niciun comision de piață sau de intermediere în legătură cu subscrierea de către aceștia a titlurilor de stat.

6.14. Metoda de intermediere

Metoda de intermediere este metoda celei mai bune execuții, ceea ce implică luarea măsurilor pe care Sindicatul de intermediere le consideră necesare și oportune pentru obținerea celor mai bune rezultate cu privire la plasarea titlurilor de stat, fără însă a însemna că Sindicatul de intermediere își asumă sau garantează în vreun fel faptul că va plasa oricare sau toate titlurile de stat sau că oferă orice declarație sau garanție cu privire la succesul ofertei.

6.15. Ratingul emisiunii

Nu a fost făcută nicio solicitare privind obținerea unui rating al titlurilor de stat.

6.16. Utilizarea fondurilor obținute în urma derulării ofertei

Emitentul va utiliza fondurile obținute în urma derulării ofertei pentru finanțarea deficitului bugetar, refinanțarea și rambursarea anticipată a datoriei publice guvernamentale.

7. Admiterea la tranzacționare

7.1. Admiterea titlurilor de stat la tranzacționare și procedurile aferente tranzacționării

Titlurile de stat vor fi admise de drept la tranzacționare pe piața reglementată la vedere administrată de BVB, sectorul „Titluri de credit”, categoria „Titluri de stat”, în conformitate cu dispozițiile art. 102 din Regulamentul ASF nr. 5/2018, cu modificările și completările ulterioare. Piața reglementată a BVB este o piață reglementată conform prevederilor art. 4 pct. 21 din Directiva MiFID II.

Odată admise la tranzacționare, titlurile de stat vor fi tranzacționate, iar codul ISIN, CFI și simbolul de piață sunt definite în Termenii finali ai fiecărei emisiuni.

Data începerii tranzacționării titlurilor de stat va fi prima zi lucrătoare după data decontării și va fi făcută publică printr-un comunicat publicat de Bursa de Valori București și de Emitent.

7.2. Furnizori de lichiditate

Emitentul a desemnat membrii Sindicatului de intermediere să asigure lichiditatea titlurilor de stat pe piața secundară. Ulterior admiterii la tranzacționare a titlurilor de stat, fiecare membru al Sindicatului de intermediere va publica cotații zilnice ferme de cumpărare prin intermediul BVB.

Comisionul perceput de membrii Sindicatului de intermediere pentru vânzarea sau cumpărarea acestor titluri de stat pe piața secundară administrată de BVB este de maximum 0,10%, în timp ce ceilalți intermediari vor aplica propria politică de comisionare.

7.3. Vânzarea/Cumpărarea titlurilor de stat înainte de scadență

Piața secundară este piața pe care investitorii vor avea posibilitatea să cumpere și să vândă titlurile de stat emise de către Ministerul Finanțelor înainte de scadență. Cumpărarea și vânzarea titlurilor de stat admise la tranzacționare pe piața reglementată administrată de BVB se realizează prin intermediul societăților de servicii de investiții financiare („SSIF”), precum și prin instituțiile de credit autorizate să efectueze operațiuni pe piața de capital (împreună „intermediari”) admise ca participanți la sistemul de tranzacționare al BVB.

Intermediarii sunt persoane juridice autorizate de ASF și înscrise în Registrul ASF. Lista intermediarilor autorizați de ASF este publicată pe site-ul ASF, www.asfromania.ro, și pe site-ul BVB, www.bvb.ro, secțiunea Intermediari, unde se găsesc și datele de contact ale acestora.

În cazul persoanelor care au încheiat un contract de servicii de investiții financiare, plasarea unui ordin de vânzare/cumpărare titluri de stat se face în conformitate cu prevederile respectivului contract.

Pașii necesari vânzării/cumpărării de titluri de stat în cazul persoanelor care nu au încheiat un contract de servicii de investiții financiare:

- Prezentarea într-o unitate BT Capital Partners, BCR, BRD, Alpha Bank sau Libra Bank și contactarea personalului autorizat în vederea încheierii unui contract de servicii de investiții financiare. Alternativ, investitorul se poate prezenta la sediul oricărui intermediar.

- Încheierea contractului de servicii de investiții financiare. Un contract de servicii de investiții financiare trebuie să conțină cel puțin informații referitoare la:

- natura serviciilor și tipul de instrumente tranzacționate;
- durata contractului, modalitatea de prelungire, modificare sau reziliere;
- drepturile și obligațiile celor două părți;
- tipul, conținutul și frecvența documentelor pe care trebuie să le primească investitorul;
- locația unde se va desfășura tranzacția (piața);
- acordul investitorului privind prelucrarea datelor cu caracter personal;
- comisioanele și tarifele percepute.

Intermediarul va solicita investitorului o serie de informații în vederea determinării gradului de risc aferent profilului său investițional. Înaintea semnării contractului de servicii de investiții financiare și a cererii de deschidere de cont, intermediarul va înmâna persoanei respective un document de prezentare scris într-o formă ușor de înțeles, astfel încât acesta să fie în măsură să înțeleagă natura și riscurile serviciilor de investiții financiare, precum și ale specificității instrumentului financiar ce urmează a fi tranzacționat, în acest caz titlurile de stat.

Persoana fizică va trebui să prezinte intermediarului un document de identificare în original și copie (B.I. sau C.I. sau pașaport sau alt document de identificare emis de autorități din țara de origine) și alte documente suplimentare în funcție de politica de cunoaștere și acceptare a clienței a respectivului intermediar.

- Ca urmare a semnării contractului de servicii de investiții financiare, intermediarul va deschide, în numele investitorului, un cont de tranzacționare. Acest cont reprezintă relația contractuală dintre investitor și intermediar. În acest cont vor fi depozitate fie sumele de bani necesare cumpărării titlurilor de stat, fie titlurile de stat în scopul vânzării lor la BVB. În acest fel, intermediarul are posibilitatea de a iniția vânzarea sau cumpărarea de titluri de stat în numele investitorului.

- Transferul titlurilor de stat din contul individual deschis în secțiunea specifică a Registrului Depozitarului Central în contul de tranzacționare deschis la intermediar se va realiza în baza

unei declarații de achiziție prin care se solicită transferul instrumentelor financiare și a unei copii a confirmării de tranzacție, conținând numărul de titluri alocate. Costul emiterii acestor documente poate fi diferit în funcție de intermediar. La membrii Sindicatului de intermediere (Alpha Bank, BT Capital Partners, BCR, BRD, Tradeville) costul este zero pentru titlurile de stat emise în baza prezentului prospect.

- Investitorul poate transmite ordine de vânzare/cumpărare direct la sediul intermediarului, telefonic prin telefon înregistrat, prin aplicația online sau prin e-mail, utilizând formularul de ordin pus la dispoziție de intermediar, în conformitate cu prevederile contractului de servicii de investiții financiare. Ordinele de tranzacționare transmise vor fi preluate de intermediar și vor fi introduse în sistemul de tranzacționare al BVB în vederea executării lor. În formularul de ordin, investitorul trebuie să specifice cantitatea de titluri de stat pe care dorește să le tranzacționeze (cumpere/vândă) și prețul. Informațiile despre prețul de tranzacționare a titlurilor de stat pot fi obținute de la intermediar sau de pe site-ul BVB, www.bvb.ro. Pentru transmiterea unui ordin de vânzare/cumpărare nu se percepe niciun comision.

- Tranzacția. Ordinul de tranzacționare va fi executat în momentul în care sunt îndeplinite condițiile cerute de investitor în ceea ce privește prețul. Ordinul de tranzacționare poate fi executat parțial în cazul în care nu există cerere suficientă la prețul respectiv.

După executarea ordinelor de tranzacționare, intermediarul va transmite formularul de confirmare a executării tranzacției, printr-o metodă agreată în contractul de servicii de investiții financiare, în termen de maximum 24 de ore de la executarea ordinului de tranzacționare. Comisionul perceput de membrii Sindicatului de intermediere pentru vânzarea sau cumpărarea

acestor titluri de stat de la BVB este de 0,10%, în timp ce societățile de investiții financiare vor aplica propria politică de comisionare.

- Decontarea tranzacției. Ca urmare a executării ordinelor de tranzacționare, au loc operațiunile de decontare a tranzacțiilor în vederea efectuării transferului de proprietate, respectiv transferul sumei de bani aferente. Decontarea are loc în termen de 2 (două) zile lucrătoare de la data tranzacției respective. Astfel, în cazul vânzării titlurilor de stat, investitorul va încasa banii din această operațiune, în contul bancar individual, indicat în contractul de servicii de investiții financiare, în termen de 2 (două) zile lucrătoare de la data efectuării tranzacției, la cererea deținătorului venită prin una din modalitățile de comunicare menționate în contract. În cazul cumpărării titlurilor de stat, acestea vor fi evidențiate în contul de tranzacționare deschis la intermediar. Intermediarul care deține titlurile de stat în numele investitorului trebuie să transmită acestuia, periodic, pe un suport durabil, formularul de raportare privind activele clientului, dacă astfel de informații nu au fost furnizate prin intermediul altei raportări periodice.

7.4. Documente disponibile

În perioada cuprinsă după publicarea Prospectului în Monitorul Oficial al României, Partea I, și ultima zi a perioadei de ofertă, prezentul prospect și orice modificări ale acestuia sunt disponibile:

- pe website-ul Emitentului — www.mfinante.ro;
- pe website-ul BVB — www.bvb.ro;
- pe website-ul Alpha Bank — www.alphabank.ro;
- pe website-ul BT Capital Partners — www.btcapitalpartners.ro;
- pe website-ul BCR — www.bcr.ro;
- pe website-ul BRD — <http://www.brd.ro/mfp>;
- pe website-ul Tradeville — www.tradeville.ro.

MINISTERUL MEDIULUI, APELOR ȘI PĂDURILOR

ORDIN

privind aprobarea Planului de management al sitului Natura 2000 ROSCI0341 Pădurea și Lacul Stolnici

Având în vedere Referatul de aprobare nr. DB/140.619 din 19.03.2025 al Direcției biodiversitate,

luând în considerare Decizia etapei de încadrare nr. 107 din 14.02.2023 și Punctul de vedere nr. 5.247 din 12.03.2025, emise de Agenția pentru Protecția Mediului Argeș,

în temeiul prevederilor art. II din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 14/2025 privind modificarea și completarea unor acte normative în domeniul silviculturii și protecției mediului, ale art. 57 alin. (1), (4) și (5) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare, precum și ale art. 13 alin. (4) din Hotărârea Guvernului nr. 43/2020 privind organizarea și funcționarea Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul mediului, apelor și pădurilor emite următorul ordin:

Art. 1. — Se aprobă Planul de management al sitului Natura 2000 ROSCI0341 Pădurea și Lacul Stolnici, prevăzut în anexa*) care face parte integrantă din prezentul ordin.

Art. 2. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

p. Ministrul mediului, apelor și pădurilor,

Cristian Valer Beșeni,
secretar de stat

București, 27 martie 2025.
Nr. 845.

*) Anexa se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 290 bis, care se poate achiziționa de la Centrul pentru relații cu publicul din șos. Panduri nr. 1, bloc P33, parter, sectorul 5, București.

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT

DECIZIA Nr. 60

din 24 februarie 2025

Dosar nr. 2.425/1/2024

Elena Carmen Popoiag	— președintele Secției I civile — președintele completului
Denisa Livia Băldean	— judecător la Secția I civilă
Andreia Liana Constanda	— judecător la Secția I civilă
Lavinia Dascălu	— judecător la Secția I civilă
Cristina Truțescu	— judecător la Secția I civilă
Adina Georgeta Ponea	— judecător la Secția I civilă
Mariana Hortolomei	— judecător la Secția I civilă
Irina Alexandra Boldea	— judecător la Secția I civilă
Diana Florea Burgazli	— judecător la Secția I civilă
Mihai-Andrei	
Negoescu-Gândac	— judecător la Secția I civilă
Simona Lala Cristescu	— judecător la Secția I civilă
Maricel Nechita	— judecător la Secția I civilă
Liviu-Eugen Făget	— judecător la Secția I civilă

1. Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept ce formează obiectul Dosarului nr. 2.425/1/2024 a fost legal constituit, conform dispozițiilor art. 520 alin. (6) din Codul de procedură civilă și ale art. 34 alin. (2) lit. b) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, aprobat prin Hotărârea Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 20/2023, cu modificările și completările ulterioare (*Regulamentul*).

2. Ședința este prezidată de doamna judecător Elena Carmen Popoiag, președintele Secției I civile a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

3. Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție este reprezentat de doamna Antonia Eleonora Constantin, procuror-șef al Secției judiciare.

4. La ședința de judecată participă domnul magistrat-asistent Marius Ionuț Bunea, desemnat în conformitate cu dispozițiile art. 84 alin. (2) din Regulament.

5. Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept ia în examinare sesizarea formulată de Tribunalul Brăila — Secția I civilă în Dosarul nr. 20.050/196/2024, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile.

6. Magistratul-asistent prezintă referatul cauzei, arătând că la dosar a fost depus raportul întocmit de judecătorul-raportor, ce a fost comunicat părților, conform dispozițiilor art. 520 alin. (10) din Codul de procedură civilă; părțile nu au depus puncte de vedere asupra chestiunii de drept; Ministerul Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a formulat concluzii în sensul respingerii, ca inadmisibilă, a sesizării formulate de Tribunalul Brăila.

7. Constatând că nu sunt chestiuni prealabile, doamna judecător Elena Carmen Popoiag, președintele completului, acordă cuvântul reprezentantei procurorului general asupra sesizării pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile.

8. Doamna procuror Antonia Eleonora Constantin susține concluziile formulate în scris, apreciind că sesizarea de față este inadmisibilă, întrucât problema de drept ce face obiectul sesizării nu are un grad de dificultate suficient de mare pentru a fi îndeplinită condiția referitoare la existența unei chestiuni de

drept veritabile, dispozițiile normative supuse interpretării fiind îndeajuns de clare și complete, astfel încât să permită judecătorilor cauzei să le determine, fără semnificative dificultăți, limitele de aplicare și efectele.

9. Nefiind întrebări pentru reprezentanta procurorului general, doamna judecător Elena Carmen Popoiag, președintele completului, declară dezbaterile închise, iar Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept rămâne în pronunțare asupra sesizării în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile.

ÎNALTA CURTE,

deliberând asupra chestiunii de drept cu care a fost sesizată, constată următoarele:

I. Titularul și obiectul sesizării

10. Tribunalul Brăila — Secția I civilă a dispus, prin Încheierea din 24 octombrie 2024, în Dosarul nr. 20.050/196/2024, sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, în temeiul dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la următoarea chestiune de drept:

Dacă dispozițiile art. 49 din Legea nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice, republicată, cu modificările și completările ulterioare, se interpretează în sensul că, pentru formularea unei cereri de înlocuire a măsurilor stabilite printr-un ordin de protecție emis pe durată maximă, persoana împotriva căreia a fost emis ordinul trebuie să facă dovada îndeplinirii condițiilor prevăzute de art. 49 alin. (2) și dacă procedura de soluționare este cea prevăzută de art. 49 alin. (3) din lege?

11. Sesizarea a fost înregistrată pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție la data de 30 octombrie 2024, cu nr. 2.425/1/2024, termenul de judecată fiind stabilit la 24 februarie 2025.

II. Textul normativ care formează obiectul sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție cu privire la pronunțarea unei hotărâri prealabile:

12. *Legea nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 948 din 15 octombrie 2020, cu modificările și completările ulterioare (Legea nr. 217/2003)*

„Art. 49. — (1) Persoana împotriva căreia s-a dispus o măsură prin ordinul de protecție pe durată maximă poate solicita revocarea ordinului sau înlocuirea măsurii dispuse.

(2) Revocarea se poate dispune dacă sunt îndeplinite, cumulativ, următoarele condiții:

a) agresorul a respectat interdicțiile sau obligațiile impuse;

b) agresorul a urmat consiliere psihologică, psihoterapie, tratament de dezintoxicare ori orice altă formă de consiliere sau terapie care a fost stabilită în sarcina sa ori care i-a fost recomandată sau a respectat măsurile de siguranță, dacă asemenea măsuri s-au luat, potrivit legii;

c) dacă există o evaluare a riscului de recidivă realizată potrivit competențelor de către un serviciu de probațiune, care indică un grad de risc suficient de scăzut și faptul că agresorul nu mai prezintă un real pericol pentru victima violenței domestice sau pentru familia acesteia, astfel cum este definită potrivit prevederilor art. 5.

(3) Cererea de revocare se soluționează cu citarea părților și a unității de poliție care a pus în executare ordinul de protecție a cărui revocare se solicită. Participarea procurorului este obligatorie.”

III. Expunerea succintă a procesului

13. Prin *Cererea înregistrată pe rolul Judecătoriei Brăila la data de 7 octombrie 2024*, reclamantul a solicitat instanței, în contradictoriu cu pârâta, înlocuirea măsurilor dispuse prin ordinul de protecție emis prin Sentința civilă nr. 4.969/15.07.2024 cu privire la copiii minori.

14. Prin *Sentința civilă nr. 6.900 din 10 octombrie 2024*, Judecătoria Brăila a respins cererea, ca nefondată.

15. Pentru a pronunța această hotărâre, prima instanță a calificat cererea reclamantului, de revocare numai a unor anumite măsuri instituite prin ordinul de protecție contestat, drept o cerere de înlocuire a acestor măsuri, raportat la faptul că reclamantul a criticat numai anumite măsuri dispuse, și nu ordinul în integralitatea sa. Față de calificarea cererii ca fiind una de înlocuire a anumitor măsuri dispuse prin ordinul de protecție emis, a respins excepția inadmisibilității cererii de revocare, invocată de reprezentantul Parchetului de pe lângă Judecătoria Brăila, pe care a considerat-o ca rămasă fără obiect.

16. Pe fondul cauzei, prima instanță a reținut, în esență, că instituția înlocuirii unei măsuri dispuse prin ordinul de protecție vizează, de exemplu, schimbarea adresei imobilului față de care există obligația de păstrare a distanței, și nu schimbarea în totalitate a unei măsuri dispuse prin ordinul de protecție, cu atât mai mult cu cât a fost exercitată și calea de atac a apelului împotriva sentinței civile prin care a fost emis ordinul de protecție.

17. În final, s-a concluzionat că în cauză nu au fost identificate noi împrejurări care să conducă la înlocuirea măsurilor privind minorii și s-a considerat că motivele care au determinat instituirea ordinului de protecție subzistă, motiv pentru care s-a respins ca nefondată cererea reclamantului.

18. Împotriva acestei sentințe a formulat *apel* reclamantul, prin care a solicitat admiterea apelului, schimbarea în tot a sentinței apelate și admiterea cererii așa cum a fost precizată, apelantul solicitând, în esență, eliminarea măsurilor care vizează minorii, dispuse prin ordinul de protecție emis împotriva sa.

IV. Motivele reținute de titularul sesizării cu privire la admisibilitatea procedurii

19. Instanța de trimitere a constatat că sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate a sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție, prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă.

20. Astfel, există o cauză aflată în curs de judecată, în ultimă instanță, în competența legală a unui complet de judecată al Tribunalului Brăila — Secția I civilă, investit cu soluționarea unei cauze în ultimă instanță, respectiv cu calea de atac a apelului într-o cauză având ca obiect măsuri ordin de protecție.

21. Chestiunea de drept ce necesită a fi lămurită ridică dificultăți de interpretare a dispozițiilor art. 49 din Legea nr. 217/2003, reținându-se în acest sens existența unei chestiuni de drept reale, veritabile, susceptibile să dea naștere unor interpretări diferite pentru care este necesară o rezolvare de principiu.

22. De lămurirea modului de interpretare și aplicare a dispozițiilor art. 49 din Legea nr. 217/2003 depinde soluționarea pe fond a cauzei.

23. În acest sens, tribunalul a reținut că în raport cu cererea ce formează obiectul prezentei cauze, prima instanță a solicitat lămuriri reclamantului, acesta învederând că solicită „revocarea” anumitor măsuri din cele stabilite prin ordinul de protecție emis pe durată maximă prin Sentința civilă nr. 4.969/15.07.2024 a Judecătoriei Brăila, rămasă definitivă prin Decizia civilă nr. 251/24 iulie 2024 a Tribunalului Brăila, Dosar nr. 13.872/196/2024.

24. Ca urmare, prima instanță a calificat cererea ca fiind o cerere de înlocuire a anumitor măsuri stabilite prin ordinul de protecție, iar nu o cerere de revocare a ordinului, întrucât se dorește înlocuirea doar a anumitor măsuri. S-a constatat admisibilitatea acestei cereri, prima instanță constatând, totodată, că textul legal nu are dispoziții clare în privința condițiilor ce trebuie îndeplinite pentru formularea cererii, interpretând conform propriei convingeri condițiile în care s-ar putea admite cererea de înlocuire a măsurilor dispuse printr-un ordin de protecție.

25. S-a reținut, astfel, că „înlocuirea unor măsuri dispuse printr-un ordin de protecție se poate dispune atunci când, în urma unei analize a situației concrete dovedite de către petent, constată că acesta a înțeles motivele pentru care a fost emis ordinul de protecție și și-a revizuit comportamentul și, în plus, s-a conformat benevol obligațiilor impuse. Instanța a mai reținut faptul că analiza temeiniciei unei cereri de înlocuire nu se rezumă doar la analiza rămânerii sau nu în pasivitate a petentului, la obligația de a nu se apropia de victimă, o eventuală împăcare sau a faptului că petentul regretă situația creată, ci presupune și analiza riscului de reluare a comportamentului avut anterior din partea agresorului”.

26. Investit cu soluționarea apelului declarat împotriva sentinței pronunțate de prima instanță, apel declarat de reclamant, prin care se solicită admiterea căii de atac și în rejudecare admiterea cererii sale așa cum a fost precizată, tribunalul a observat la rândul său că art. 49 alin. (1) din Legea nr. 217/2003 prevede posibilitatea, pentru persoana împotriva căreia s-a dispus o măsură prin ordinul de protecție pe durată maximă, de a solicita *revocarea ordinului sau înlocuirea măsurii dispuse*.

27. Cu toate acestea, art. 49 alin. (2) din aceeași lege prevede condițiile cumulative care trebuie îndeplinite pentru a se dispune revocarea ordinului de protecție, fără să se prevadă că aceleași condiții trebuie îndeplinite și pentru o *cerere de înlocuire a măsurii/măsurilor stabilite prin ordin*.

28. Tot astfel, art. 49 alin. (3) din aceeași lege prevede procedura de soluționare doar în cazul în care se solicită revocarea ordinului de protecție, nu și înlocuirea unor măsuri stabilite prin acest ordin.

29. Practic, deși este vorba de două cereri distincte pe care persoana împotriva căreia s-a dispus o măsură prin ordinul de protecție pe durată maximă le poate formula, legea nu prevede absolut nimic nici în privința condițiilor care ar trebui îndeplinite pentru a se dispune *înlocuirea măsurilor* și nici în privința procedurii de soluționare.

30. Se impune, astfel, a fi interpretate dispozițiile art. 49 din Legea nr. 217/2003, respectiv dacă, pentru formularea unei cereri de înlocuire a măsurilor stabilite printr-un ordin de protecție emis pe durată maximă, persoana împotriva căreia a fost emis ordinul trebuie să facă dovada îndeplinirii condițiilor prevăzute de art. 49 alin. (2) din Legea nr. 217/2003 și dacă procedura de soluționare este cea prevăzută de art. 49 alin. (3) din aceeași lege.

31. Chestiunea de drept supusă dezbaterii este, în opinia tribunalului, una calificată, fiind susceptibilă de interpretări diferite și controversate, din cauza lipsei de claritate a normei juridice, a caracterului incomplet al acesteia, susceptibil de mai multe sensuri ori accepțiuni deopotrivă de justificate față de imprecizia redactării textului legal.

32. Problema de drept este nouă în sensul că, deși textul de lege supus interpretării nu este unul recent intrat în vigoare, instanțele nu i-au dat încă o anumită interpretare și aplicare la nivel jurisprudențial, cererile de înlocuire a măsurilor stabilite printr-un ordin de protecție fiind unele rar întâlnite în practica judiciară.

33. Totodată, instanța de trimitere a subliniat că, în urma consultării jurisprudenței instanței supreme, s-a constatat că asupra acestei probleme Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat printr-o hotărâre prealabilă sau printr-o hotărâre pronunțată în recurs în interesul legii.

V. Punctul de vedere al părților cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

34. Apelantul-reclamant nu a depus un punct de vedere scris la dosar. Avocatul din oficiu desemnat pentru apelant a învederat că este de acord cu sesizarea.

35. Intimata-pârâtă, prin avocat, a depus la dosar un punct de vedere scris, învederând că nu s-ar impune sesizarea Înaltei Curți în raport cu motivele de apel prin care apelantul critică sentința prin care s-a dispus ordinul de protecție. Mai arată că, în situația în care instanța va aprecia că de lămurirea modului de interpretare și aplicare a dispozițiilor art. 49 alin. (2) și (3) din Legea nr. 217/2003 depinde soluționarea pe fond a cauzei, în aceste condiții, problema de drept care se ridică este dacă, pentru a se dispune modificarea măsurilor din cuprinsul ordinului de protecție, este necesar să fie îndeplinite cumulativ toate cele trei condiții prevăzute de art. 49 alin. (2) din Legea nr. 217/2003, ținând cont și de cele statuate de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept prin Decizia nr. 50 din 22 iunie 2020, și dacă procedura de soluționare a cererii de modificare a măsurilor este cea prevăzută la art. 49 alin. (3) din Legea nr. 217/2003.

36. Mai susține intimata, cu privire la dezlegarea chestiunii de drept, că reglementarea tratamentului cererilor de modificare a măsurilor este neclară, întrucât legiuitorul a prevăzut în cuprinsul art. 49 alin. (1) din Legea nr. 217/2003 posibilitatea revocării sau a înlocuirii măsurii dispuse, punând pe picior de egalitate ambele cereri, iar ulterior, în cuprinsul alin. (2) și (3) ale aceluiași articol a tratat numai condițiile și modalitatea de soluționare a cererii de revocare, fără a defini noțiunea de înlocuire, situație care este aptă a crea, în viitor, o divergență jurisprudențială ce poate fi prevenită prin mecanismul pus la dispoziție de art. 519 și următoarele ale Codului de procedură civilă, reprezentat de pronunțarea hotărârii prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept.

37. De altfel, din cauza acestei situații, judecătorul fondului a analizat cauza atât prin raportare la condițiile prevăzute de art. 49 alin. (1) și (2) din Legea nr. 217/2003, cât și prin raportare la propria evaluare a situației în baza probatoriului administrat.

38. Este posibil ca unele instanțe să nu rețină aplicabilitatea art. 49 alin. (2) și (3) din Legea nr. 217/2003 la soluționarea cererii de înlocuire, interpretând că, dacă legiuitorul ar fi dorit ca cererea de înlocuire să fie supusă acelorași condiții ca cererea de revocare, ar fi menționat expres, iar alte instanțe să rețină aplicabilitatea, interpretând că situația premisă este cuprinsă în alin. (1) al art. 49 din Legea nr. 217/2003, respectiv că ambele cereri, de revocare sau înlocuire, trebuie să fie tratate identic, fiind obligatorie reevaluarea situației de risc prin aceleași metode, astfel încât modificarea unor măsuri dispuse pentru protecția victimelor să nu repună victima în situația de risc.

VI.1. Punctul de vedere al completului de judecată care a formulat sesizarea cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

39. Completul de judecată investit cu soluționarea apelului în Dosarul nr. 20.050/196/2024 a reținut că, în cauză, deși este vorba de două cereri distincte pe care persoana împotriva căreia s-a dispus o măsură prin ordinul de protecție pe durata maximă le poate formula (cerere de revocare a ordinului/cerere de înlocuire a unor măsuri stabilite prin ordin), legea nu prevede absolut nimic nici în privința condițiilor care ar trebui îndeplinite

pentru a se dispune înlocuirea măsurilor și nici în privința procedurii de soluționare a acestora.

40. Problema de drept care necesită a fi lămurită ridică dificultăți de interpretare a dispozițiilor art. 49 din Legea nr. 217/2003.

41. Judecătorii sunt puși în situația de a aprecia cu privire la cazurile și condițiile în care se poate formula o astfel de cerere, situație care poate genera practică neunitară sau încălcarea autorității de lucru judecat. Astfel, cu titlu de exemplu, atât timp cât legea nu prevede vreo condiție pentru formularea unei cereri de înlocuire măsuri dispuse printr-un ordin de protecție emis pe durata maximă, s-ar putea aprecia inclusiv că, imediat după rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești, persoana împotriva căreia a fost emis ordinul poate să formuleze o cerere de înlocuire a unor măsuri, pe baza unor motive care existau la momentul soluționării cererii de emitere ordin, dar pe care a omis să le invoce în prima instanță sau în calea de atac. Tot astfel, s-ar putea ajunge la concluzia că, până la finalul perioadei maxime pentru care a fost emis ordinul, persoana împotriva căreia a fost emis poate face nenumărate cereri de înlocuire, fără să fie nevoită să dovedească îndeplinirea anumitor condiții.

42. În prezenta cauză, prima instanță a făcut propriile aprecieri cu privire la condițiile în care s-ar putea dispune înlocuirea măsurilor, aprecieri de fond, reexaminând practic temeinicia măsurilor anterior dispuse prin hotărârea definitivă și a căror înlocuire s-a solicitat prin raportare la conduita reclamantului-agresor.

43. Tribunalul nu este convins de faptul că cererea de înlocuire măsuri stabilite printr-un ordin de protecție poate fi formulată oricând după emiterea ordinului, fără a analiza îndeplinirea condițiilor de admisibilitate impuse de art. 49 alin. (2) din Legea nr. 217/2003 pentru formularea cererii de revocare ordin. Apelul urmează a fi examinat în raport cu motivele invocate, acestea fiind în sensul de a se dispune „revocarea” măsurilor anterior stabilite prin ordinul de protecție cu privire la minori, având în vedere și calificarea dată de prima instanță cererii, care nu a fost criticată prin motivele de apel. Se pune așadar problema de a cunoaște dacă pentru formularea unei cereri de înlocuire măsuri stabilite printr-un ordin de protecție este necesară îndeplinirea condițiilor prevăzute la art. 49 alin. (2) din Legea nr. 217/2003 și care este procedura de soluționare a unei astfel de cereri.

44. Legea anterior menționată este una total neclară, întrucât condițiile de la art. 49 alin. (2) și procedura de la art. 49 alin. (3) sunt prevăzute doar în situația formulării unor cereri de revocare a ordinului de protecție, astfel încât instanța de apel nu poate aprecia în ce măsură se poate trece la analiza temeiniciei cererii de înlocuire măsuri prin raportare doar la conduita agresorului și aprecierea subzistenței sau nu a pericolului anterior constatat de instanță, fără a analiza îndeplinirea altor condiții. Se pune întrebarea dacă, pe calea unei astfel de cereri, instanța poate reevalua pericolul anterior reținut prin hotărârea definitivă prin care s-au dispus anumite măsuri pentru perioada maximă, fără îndeplinirea niciunei condiții.

45. Totodată, neclaritatea vizează și procedura de soluționare a unei astfel de cereri, întrucât art. 49 alin. (3) din Legea nr. 217/2003 prevede o procedură de soluționare doar a cererii de revocare a ordinului de protecție, nu și a unei cereri de înlocuire măsuri.

VI.2. Punctul de vedere al Ministerului Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție

46. Prin Adresa nr. 2.410/C/6.817/III-5/2024 din 28 noiembrie 2024, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a formulat concluzii în sensul respingerii, ca inadmisibilă, a sesizării formulate de Tribunalul Brăila.

47. Se apreciază că primele trei condiții de admisibilitate prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă sunt îndeplinite, întrucât litigiul în legătură cu care s-a formulat sesizarea este în curs de judecată și se află în competența legală a unui complet de judecată al tribunalului investit cu soluționarea apelului, urmând să pronunțe o hotărâre definitivă, potrivit dispozițiilor art. 95 pct. 2, art. 483 alin. (2) și ale art. 634 alin. (1) pct. 4 din Codul de procedură civilă.

48. În ceea ce privește condiția referitoare la existența unei chestiuni veritabile, susceptibile de a da naștere unor interpretări diferite, aceasta nu este îndeplinită, din mai multe perspective.

49. Astfel, în cazul analizat, titularul sesizării solicită interpretarea unor dispoziții legale care nu comportă o reală dificultate, în condițiile în care în procesul de interpretare a dispozițiilor art. 49 alin. (2) și (3) din Legea nr. 217/2003 se constată că dispozițiile legale menționate derivă din dispozițiile prevăzute de art. 49 alin. (1) din Legea nr. 217/2003.

50. Totodată, se apreciază că, întrucât revocarea ordinului și înlocuirea măsurilor stabilite printr-un ordin de protecție sunt reglementate în același articol, se pot deduce, prin analogie, condițiile prevăzute de lege pentru înlocuirea măsurilor stabilite printr-un ordin de protecție, precum și procedura de soluționare, iar formularea dispozițiilor art. 49 alin. (2) și (3) din Legea nr. 217/2003 este mai restrânsă decât voința reală a legiuitorului.

VII. Jurisprudența instanțelor naționale în materie

51. La solicitarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, *curțile de apel Brașov, Constanța, Galați, Pitești, Ploiești, Timișoara și București* au comunicat puncte de vedere ale judecătorilor de la instanțele arondate privitoare la chestiunile de drept supuse dezlegării, unele dintre acestea anexând și practică judiciară în aplicarea prevederilor art. 49 din Legea nr. 217/2003.

52. Referitor la prima întrebare formulată prin sesizarea de față, într-o primă orientare, majoritară, s-a apreciat că, pentru formularea unei cereri de înlocuire a măsurilor stabilite printr-un ordin de protecție emis pe durata maximă, persoana împotriva căreia a fost emis ordinul de protecție trebuie să dovedească condițiile prevăzute de art. 49 alin. (2) din Legea nr. 217/2003, în acest sens fiind exprimate opinii teoretice de către judecătorii *Tribunalului Brașov, Tribunalului Argeș — Secția I civilă, Tribunalului Vâlcea — Secția I civilă, Tribunalului Buzău — Secția I civilă, Judecătoria Reșița, Tribunalului Giurgiu, Tribunalului Ialomița* (majoritate) și ai *Tribunalului Teleorman*.

53. Tot astfel au opinat și judecătorii din cadrul *Judecătoriei Brașov, Judecătoriei Sfântu Gheorghe și ai Judecătoriei Buzău* (majoritate), care au apreciat că norma se aplică prin analogie, ținând cont de scopul urmărit de legiuitor prin dispozițiile art. 49 din Legea nr. 217/2003, dar prin raportare și la prevederile art. 8 din Convenția europeană a drepturilor omului, în ceea ce privește dreptul la viață familială.

54. A doua opinie exprimată este în sensul că persoana împotriva căreia a fost emis ordinul de protecție nu trebuie să facă dovada îndeplinirii condițiilor prevăzute de art. 49 alin. (2) din Legea nr. 217/2003, întrucât, pe de o parte, acest alineat se referă expres la cererea de revocare a ordinului de protecție, iar, pe de altă parte, condiționarea admiterii cererii de modificare a măsurilor stabilite de dovedirea îndeplinirii condițiilor prevăzute de art. 49 alin. (2) din Legea nr. 217/2003 apare ca fiind excesivă în contextul în care ordinul de protecție rămâne în vigoare, victima bucurându-se în continuare de măsuri de protecție. Această opinie a fost comunicată de judecătorii de la *Tribunalul pentru minori și familie Brașov, Judecătoria Târgu Secuiesc, Judecătoria Măcin, Judecătoria Pogoanele, Judecătoria Caransebeș, Tribunalul București* (majoritate), precum și de judecătorii *Tribunalului Ilfov* (majoritate).

55. Referitor la a doua întrebare a instanței de trimitere, opinia majoritară exprimată este aceea că dispozițiile art. 49 alin. (3) din Legea nr. 217/2003 stabilesc și procedura de soluționare a cererilor de înlocuire a măsurilor luate prin ordinul de protecție ori, după caz, sunt aplicabile acestor cereri, pentru rațiuni identice cu cele avute în vedere la stabilirea procedurii de soluționare a cererilor de revocare a ordinului de protecție. Acesta a fost punctul de vedere al judecătorilor din cadrul *Tribunalului Brașov, Tribunalului pentru minori și familie Brașov, Tribunalului Argeș — Secția I civilă, Tribunalului Vâlcea — Secția I civilă, Tribunalului Buzău — Secția I civilă, Judecătoria Reșița, Tribunalului Giurgiu, Tribunalului Ialomița* (majoritate), *Tribunalului Teleorman* și ai *Judecătoriei Măcin*.

56. Opinia minoritară, exprimată de judecătorii din cadrul *Tribunalului București* (în majoritate), este în sensul că procedura de soluționare a cererilor de înlocuire a măsurilor luate prin ordinul de protecție nu se impune a fi cea prevăzută de dispozițiile alin. (3) al art. 49 din Legea nr. 217/2003, întrucât acestea reglementează în mod expres procedura de soluționare a cererii de revocare.

57. În ceea ce privește practica judiciară transmisă s-au identificat trei hotărâri judecătorești care au fost pronunțate în cauze având ca obiect înlocuirea măsurilor dispuse prin ordinul de protecție (respectiv prin care s-a dispus, după caz, „modificarea”/„revocarea parțială” a ordinului), sentințe prin care cererea a fost admisă, fiind aplicate prevederile alin. (2) și (3) ale art. 49 din Legea nr. 217/2003, prin analogie (Sentința civilă nr. 1.581 din 11 noiembrie 2024, pronunțată de Judecătoria Sfântu Gheorghe, Sentința civilă nr. 9.977 din 10 septembrie 2024, pronunțată de Judecătoria Constanța, ambele fiind definitive prin neapelare, și Sentința civilă nr. 3.814 din 12 aprilie 2024, pronunțată de Judecătoria Constanța, definitivă prin Decizia civilă nr. 34 din 18 aprilie 2024 a Tribunalului Constanța — Secția I civilă).

58. În cadrul celorlalte hotărâri judecătorești identificate în materia examinată (Sentința civilă nr. 2.538 din 23 noiembrie 2022, pronunțată de Judecătoria Tulcea, Sentința civilă nr. 4.109 din 25 mai 2023, pronunțată de Judecătoria Focșani, ambele definitive prin neapelare, și Sentința civilă nr. 8.868 din 28 iulie 2023, pronunțată de Judecătoria Sectorului 2 București, definitivă prin Decizia civilă nr. 2.230 din 16 august 2023 a Tribunalului București — Secția a IV-a civilă) instanțele nu s-au raportat explicit la condițiile cumulative prevăzute de art. 49 alin. (2) din Legea nr. 217/2003.

59. Celelalte curți de apel nu au identificat practică judiciară în materie și nici nu au comunicat opinii teoretice.

VIII. Jurisprudența Curții Constituționale

60. Dispozițiile art. 49 din Legea nr. 217/2003 au format obiectul controlului realizat de Curtea Constituțională, care a respins excepțiile de neconstituționalitate invocate.

61. Privitor la revocarea ordinului de protecție, Curtea a arătat că, în soluționarea fiecărei cereri de revocare, judecătorul realizează o evaluare proprie, distinctă, a existenței unui risc real pentru victima violenței domestice sau pentru familia acesteia, evaluare raportată la împrejurările existente la momentul soluționării cererii (*Decizia Curții Constituționale nr. 728 din 8 octombrie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 28 din 11 ianuarie 2021, paragraful 20, teza finală*).

62. Curtea a mai reținut că, „potrivit art. 49 alin. (2) lit. c) din Legea nr. 217/2003, revocarea se poate dispune doar dacă există o evaluare a riscului de recidivă realizată potrivit competențelor de către un serviciu de probațiune, care indică un grad de risc suficient de scăzut și faptul că agresorul nu mai prezintă un real pericol pentru victima violenței domestice sau

pentru familia acesteia (așa cum a stabilit Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, prin Decizia nr. 50 din 22 iunie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 665 din 27 iulie 2020, în situația în care persoana împotriva căreia s-a emis ordinul de protecție nu este implicată într-un dosar penal, pentru a se dispune revocarea ordinului nu trebuie întocmită de către serviciul de probațiune o evaluare a riscului de recidivă, ci, în acest caz, instanța va efectua o evaluare proprie a existenței unui risc real pentru victima violenței domestice sau pentru familia acesteia din partea persoanei împotriva căreia s-a emis ordinul de protecție). Așadar, în cadrul analizării cererii de revocare a ordinului de protecție, judecătorul apreciază gradul de pericol pentru victimă al agresorului, ori pe baza evaluării riscului de recidivă realizate de către serviciul de probațiune, ori pe baza evaluării proprii a existenței unui risc real de recidivă. Or, evaluarea riscului de recidivă presupune curgerea unei anumite perioade de timp de la emiterea ordinului de protecție, perioadă în care agresorul trebuie să urmeze consiliere psihologică, psihoterapie, tratament de dezintoxicare sau orice altă formă de consiliere sau terapie care a fost stabilită în sarcina sa ori care i-a fost recomandată sau să respecte măsurile de siguranță, dacă asemenea măsuri s-au luat, potrivit legii” (Decizia nr. 489 din 3 octombrie 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 29 din 12 ianuarie 2024, paragraful 28).

IX. Jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție

63. Prin Decizia nr. 50 din 22 iunie 2020, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 665 din 27 iulie 2020), în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 34 alin. (2) din Legea nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice, republicată, cu modificările și completările ulterioare [actualul art. 49 alin. (2) după republicarea legii în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 948 din 15 octombrie 2020], s-a stabilit că: „În situația în care persoana împotriva căreia s-a emis ordinul de protecție nu este implicată într-un dosar penal, pentru a se dispune revocarea ordinului de protecție nu trebuie întocmită de către serviciul de probațiune o evaluare a riscului de recidivă, conform art. 34 alin. (2) lit. c) din Legea nr. 217/2003. În acest caz, instanța va efectua o evaluare proprie a existenței unui risc real pentru victima violenței domestice sau pentru familia acesteia din partea persoanei împotriva căreia s-a emis ordinul de protecție.”

64. În considerentele de la paragrafele 72-74 și 77-78 ale acestei decizii s-au reținut următoarele:

„Deși serviciul de probațiune nu va emite un raport asupra riscului de recidivă, instanța nu este scutită de a efectua evaluarea riscului real pentru victima violenței domestice din partea persoanei împotriva căreia s-a emis ordinul de protecție, evaluare întemeiată pe probele dosarului, pentru a asigura protecția interesului superior al copilului sau, după caz, dreptul la viață, integritate corporală fizică și psihică al celorlalți membri ai familiei, precum și dreptul la respectarea vieții private și de familie al reclamantului.

Astfel, potrivit dispozițiilor art. 2 din Legea nr. 217/2003, protecția și promovarea drepturilor victimelor violenței domestice se realizează, printre altele, în conformitate cu principiul legalității și principiul respectării drepturilor omului și libertăților fundamentale. Emiterea unui ordin de protecție impune menținerea unui echilibru între drepturile persoanei căreia îi sunt imputate actele de violență (emiterea ordinului de protecție vizând restrângerea dreptului la viața privată și a libertății de mișcare) și drepturile persoanei asupra căreia au fost exercitate actele de violență.

Din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (...) rezultă în mod neîndoiește că instanțele, în aplicarea dispozițiilor art. 8 din Convenție, au obligația «să efectueze o analiză detaliată a întregii situații de familie și a unei întregi serii de factori, în special de natură factuală, emoțională și psihologică, materială și medicală, și să realizeze o evaluare echitabilă și rezonabilă a respectivelor interese ale fiecărei persoane, cu preocupare constantă de a găsi cea mai bună soluție pentru copil» (Cauza *Petrov și X împotriva Rusiei*, paragraful 98, Cauza *Neulinger și Shuruk împotriva Elveției*, paragraful 139, etc). (...)

Ocotirea drepturilor membrilor familiei impune instanței să evalueze dacă există un pericol real pentru victimele violenței domestice, în sensul că protecția la care acestea sunt îndreptățite include obligația autorităților de a analiza detaliat situația pentru a lua o măsură care să corespundă standardului de protecție impus atât de nomele de drept intern, cât și de Curtea Europeană a Drepturilor Omului.

Lipsa efectuării unei evaluări proprii a instanței asupra situației de risc la care este expusă victima violenței domestice ar constitui o încălcare a obligației pozitive a statului de ocrotire a dreptului prevăzut de art. 8 în conjuncție cu protejarea art. 2 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.”

65. Prin Decizia nr. 63 din 2 octombrie 2023, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1009 din 6 noiembrie 2023), a fost respinsă ca inadmisibilă sesizarea formulată în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarelor chestiuni de drept: „Dacă sintagma «persoana împotriva căreia s-a dispus o măsură prin ordinul de protecție pe durata maximă poate solicita revocarea ordinului sau înlocuirea măsurii dispuse» din cuprinsul art. 49 alin. (1) din Legea nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice, republicată, cu modificările și completările ulterioare, are în vedere numai persoana împotriva căreia s-a dispus emiterea unui ordin de protecție pe durata maximă sau se va interpreta în maniera chiar și o persoană împotriva căreia s-a dispus o măsură de protecție pe o durată maximă poate cere revocarea ordinului de protecție emis împotriva sa; Dacă sintagma «persoana împotriva căreia s-a dispus o măsură prin ordinul de protecție pe durata maximă poate solicita revocarea ordinului sau înlocuirea măsurii dispuse» prevăzută de art. 49 alin. (1) din Legea nr. 217/2003 este imperativă și se alătură celorlalte condiții ce trebuie întrunite cumulativ, așa cum sunt prevăzute în art. 49 alin. (2) din Legea nr. 217/2003; Dacă o persoană împotriva căreia s-a dispus o măsură prin ordin de protecție pe o durată sub maximul prevăzut de lege poate solicita revocarea ordinului sau înlocuirea măsurii dispuse; Care este termenul pentru exercitarea căii de atac a apelului ce se declară împotriva sentinței civile prin care se dispune admiterea sau respingerea cererii de revocare a ordinului de protecție: 3 zile de la pronunțarea hotărârii sau 30 de zile de la comunicarea hotărârii?”

X. Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului

66. Problema de drept ce face obiectul întrebării prealabile vizează aspecte ce țin de obligațiile pozitive care le revin autorităților în temeiul art. 8 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (*Convenția*), referitor la dreptul la viață privată și de familie.

67. O componentă esențială a vieții de familie, concept autonom în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, este dreptul de a conviețui astfel încât relațiile de familie să se poată dezvolta normal și fiecare membru al familiei să se poată

bucura de compania celorlalți [*Marcks împotriva Belgiei*, Hotărârea din 13 iunie 1979, seria A, nr. 31, paragraful 31, *Olsson împotriva Suediei* (nr. 1), Hotărârea din 24 martie 1988, seria A, nr. 130, paragraful 59].

68. Acest aspect trebuie raportat și la protejarea interesului superior al copilului în ceea ce privește ocrotirea integrității fizice și psihologice împotriva actelor de violență de natură fizică sau psihologică, ce poate fi subsumat dispozițiilor art. 8 coroborate însă cu dispozițiile art. 2 și 3 din Convenție.

69. În jurisprudența instanței europene s-a considerat că există o abordare consacrată în dreptul internațional care susține ideea potrivit căreia, în toate deciziile referitoare la copii, trebuie să primeze interesul superior al acestora (Cauza *Neulinger și Shuruk împotriva Elveției* — Cererea nr. 41.615/07, Hotărârea din 6 iulie 2010, paragraful 135; Cauza *X contra Letoniei* — Cererea nr. 27.853/09, Hotărârea din 26 noiembrie 2013, paragraful 96 etc.). Totuși, trebuie avut în vedere că interesele părinților, în special cel de a avea o relație constantă cu copilul lor, rămân de o importanță deosebită în contextul protejării vieții de familie și că acestea pot fi limitate numai în cazurile când atmosfera de familie s-a dovedit deosebit de inadecvată, deci în circumstanțe excepționale, astfel încât autoritățile naționale trebuie, în practică, să depună toate eforturile pentru păstrarea relațiilor personale (Cauza *Gnahore împotriva Franței* — Cererea nr. 40.031/98, Hotărârea din 17 ianuarie 2001, paragraful 59, și Cauza *Jansen împotriva Norvegiei* — Cererea nr. 2.822/16, Hotărârea din 6 decembrie 2018, paragrafele 88-93).

70. În ceea ce privește protejarea integrității fizice și psihologice a unei persoane împotriva actelor săvârșite de alte persoane, Curtea a statuat că există obligația pozitivă în sarcina autorităților din statele membre de a menține și a aplica în practică un cadru juridic adecvat care să ofere protecție împotriva actelor de violență săvârșite de persoanele fizice (Cauza *Soderman împotriva Suediei* — Cererea nr. 5.786/08, Hotărârea din 12 noiembrie 2013, paragraful 80, Cauza *Wetjen și alții împotriva Germaniei* — cererile nr. 68.125/14 și nr. 72.204/14, paragraful 74, Cauza *Tlapak și alții împotriva Germaniei* — cererile nr. 11.308/16 și nr. 11.344/16, Hotărârea din 22 martie 2018, paragraful 89).

71. În jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului s-a reținut, ca principiu general, că, atunci când trebuie să asigure respectarea adecvată a intereselor unei persoane, garantate de art. 8 din Convenție, instanțele au obligația: „să efectueze o analiză detaliată a întregii situații de familie și a unei întregi serii de factori, în special de natură factuală, emoțională și psihologică, materială și medicală și să realizeze o evaluare echilibrată și rezonabilă a respectivelor interese ale fiecărei persoane, cu preocuparea constantă de a găsi cea mai bună soluție pentru copil” (Cauza *Petrov și X împotriva Rusiei* — Cererea nr. 23.608/16, Hotărârea din 4 februarie 2019, paragrafele 98-102, Cauza *Neulinger și Shuruk împotriva Elveției* — Cererea nr. 41.615/07, Hotărârea din 6 iulie 2010, paragraful 139).

XI. Opiniile specialiștilor consultați

72. *Facultatea de Drept din cadrul Universității de Vest din Timișoara* a comunicat opinia științifică exprimată de conferențiar universitar doctor Florin I. Mangu, lector universitar doctor Codruța E. Guzei-Mangu și asistent universitar doctor Alexandra Bob, care au apreciat că, în ceea ce privește condițiile și procedura aplicabile cererii privind înlocuirea măsurii dispuse prin ordinul de protecție și, în consecință, cu privire la stabilirea unei noi măsuri, care va restrânge drepturile și libertățile agresorului pe viitor, acestea nu pot fi aceleași ca și cele reglementate pentru situația revocării ordinului de protecție,

caz în care efectele ordinului de protecție încetează. Din această pricină, condițiile în care se dispune revocarea ordinului de protecție nu pot fi solicitate a fi îndeplinite, prin analogie, în situația înlocuirii unei măsuri dispuse prin ordinul de protecție, ipoteză care presupune menținerea unei protecții adecvate a victimei și restrângerea în mod corelativ a drepturilor și libertăților agresorului.

73. Faptul că legiuitorul nu a reglementat, în alin. (2) și (3) ale art. 49 din Legea nr. 217/2003, și condițiile în care se poate înlocui o măsură dispusă prin ordinul de protecție nu constituie o omisiune a acestuia, o lacună a legii, ci denotă o anumită politică legislativă în sensul că înlocuirea măsurii de protecție cu o alta este lăsată la suverana apreciere a judecătorului, care trebuie să acționeze în același cadru substanțial și procedural precum cel în care a acționat când a instituit măsura/măsurile inițială(e) de protecție.

74. În acest context se apreciază că cererea de înlocuire a unei măsuri stabilite prin ordinul de protecție va presupune, în mod simetric, aceeași analiză, aceeași evaluare și aceeași procedură pe care instanța de judecată le-a avut în vedere în momentul în care a emis ordinul de protecție și măsurile instituite în temeiul acestuia. Astfel, instanța de judecată va analiza starea de fapt din perspectiva existenței stării de pericol din partea agresorului cu privire la persoana victimei, a integrității sale fizice și psihice și a libertății acesteia și va decide dacă măsura inițială poate fi înlocuită cu o alta, de natură să asigure în continuare o protecție adecvată victimei.

75. În ceea ce privește procedura aplicabilă în cazul cererii de înlocuire a măsurii dispuse prin ordinul de protecție apreciază că aceasta ar trebui să fie aceeași cu cea de la momentul emiterii ordinului de protecție. Astfel, cererea urmează a fi judecată în conformitate cu regulile cuprinse la art. 42 din Legea nr. 217/2003.

76. Opinia *Institutului Național al Magistraturii* este în sensul că persoana împotriva căreia a fost emis ordinul nu trebuie să facă dovada îndeplinirii condițiilor prevăzute de art. 49 alin. (2) din Legea nr. 217/2003 atunci când formulează o cerere de înlocuire, examinarea temeiniciei acestei cereri urmând a se realiza pe baza aprecierii judecătorului, fără a fi necesară îndeplinirea condițiilor de la revocare, și că procedura de soluționare a cererii prevăzută de art. 49 alin. (3) din Legea nr. 217/2003 pentru ipoteza cererilor de revocare este aplicabilă și în cazul cererilor de înlocuire.

77. S-a arătat astfel că, în ceea ce privește înțelesul noțiunii de „înlocuire”, pentru interpretarea textului legal în cauză trebuie pornit de la prevederile art. 11 din Legea nr. 25/2012 privind modificarea și completarea Legii nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței în familie, conform cărora „Prezenta lege se completează cu prevederile corespunzătoare din Codul penal, Codul civil, Codul de procedură penală și Codul de procedură civilă”, și, respectiv, de la dispozițiile art. 5 alin. (3) din Codul de procedură civilă, ce prevăd că, „în cazul în care o pricină nu poate fi soluționată nici în baza legii, nici a uzanțelor, iar în lipsa acestora din urmă, nici în baza dispozițiilor legale privitoare la situații asemănătoare, ea va trebui judecată în baza principiilor generale ale dreptului, având în vedere toate circumstanțele acesteia și ținând seama de cerințele echității”.

78. În baza acestor dispoziții legale și având în vedere caracterul preventiv al măsurilor prevăzute de art. 38 din Legea nr. 217/2003, precum și scopul urmărit de acestea, se reține că dispozițiile legale asemănătoare se regăsesc în Codul de procedură penală, Partea generală titlul V capitolul I secțiunea a 7-a art. 242 — „Revocarea măsurilor preventive și înlocuirea unei măsuri preventive cu o altă măsură preventivă”. Interpretând dispozițiile art. 49 din Legea nr. 217/2003 în lumina

dispozițiilor legale asemănătoare din Codul de procedură penală (art. 242), s-a opinat în sensul că înlocuirea măsurilor dispuse prin intermediul ordinului de protecție ar trebui să intervină în situația în care împrejurările concrete și conduita agresorului conduc la concluzia că o măsură mai ușoară este suficientă pentru prevenirea violenței domestice și protejarea victimei.

79. Întrucât art. 49 alin. (2) din Legea nr. 217/2003 reglementează o serie de condiții care restrâng dreptul reclamantului de a obține revocarea măsurii, în conformitate cu art. 10 din Codul civil, regula se aplică doar în cazurile expres și limitativ prevăzute de lege, fără a fi permisă analogia, respectiv doar în situațiile în care instanța este investită cu o cerere de revocare a măsurii dispuse prin ordinul de protecție, iar nu și în cazul cererilor de înlocuire.

80. În schimb, textul art. 49 alin. (3) din Legea nr. 217/2003 nu conține limitări sau sancțiuni, ci doar norme ce reglementează procedura revocării, care, prin efectele juridice produse, este similară celei a înlocuirii măsurilor dispuse prin ordinul de protecție, astfel că se poate aplica prin asemănare și în cazul cererii de înlocuire a măsurilor.

XII. Raportul asupra chestiunii de drept

81. Prin raportul întocmit, judecătorul-raportor, constatând că sunt întrunite cumulativ condițiile de admisibilitate a sesizării prevăzute de dispozițiile art. 519 din Codul de procedură civilă, a apreciat că examinarea temeiniciei cererii de înlocuire a măsurilor stabilite printr-un ordin de protecție emis pe durată maximă se va realiza pe baza liberei aprecieri a situației concrete deduse judecării, conform probelor administrate, nefiind necesară îndeplinirea cumulativă a condițiilor prevăzute de art. 49 alin. (2) din Legea nr. 217/2003.

82. În ceea ce privește a doua întrebare a instanței de trimitere, vizând incidența art. 49 alin. (3) din Legea nr. 217/2003 asupra procedurii înlocuirii, judecătorul-raportor a apreciat că, pentru rațiuni de judecată unitară, o atare pricină, având ca obiect înlocuirea măsurii, se impune a fi soluționată în aceeași condiții de procedură, respectiv cele stabilite de legiuitor prin art. 49 alin. (3) anterior menționat.

XIII. Înalta Curte de Casație și Justiție

Examinând sesizarea, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, raportul întocmit de judecătorul-raportor și chestiunea de drept care se solicită a fi dezlegată, constată următoarele:

XIII.1. Asupra admisibilității sesizării

83. Pornind de la conținutul dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă, declanșarea procedurii de unificare jurisprudențială pe calea hotărârii prealabile este subsumată întrunirii cumulative a următoarelor condiții de admisibilitate:

- existența unei cauze aflate în curs de judecată;
- cauza să fie soluționată în ultimă instanță;
- cauza care face obiectul judecării să se afle în competența legală a Înaltei Curți de Casație și Justiție, a curții de apel sau a tribunalului investit să soluționeze cauza;
- ivirea unei chestiuni de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei în curs de judecată;
- chestiunea de drept identificată să prezinte caracter de noutate;
- Înalta Curte de Casație și Justiție să nu fi statuat asupra chestiunii de drept și aceasta să nu facă obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

84. Primele trei condiții de admisibilitate sunt îndeplinite, Înalta Curte de Casație și Justiție fiind sesizată de un complet de judecată al Tribunalului Brăila — Secția I civilă în calea de atac a apelului, care judecă în ultimă instanță, decizia ce urmează a fi pronunțată în apel fiind definitivă, potrivit dispozițiilor art. 95 pct. 2 și art. 483 alin. (2) teza finală raportat la art. 634 alin. (1) pct. 4 din Codul de procedură civilă.

85. Este îndeplinită și condiția de admisibilitate referitoare la relația dintre dezlegarea dată chestiunii de drept și soluționarea pe fond a cauzei, întrucât între problema de drept ce face obiectul sesizării și soluționarea pe fond a litigiului cu care a fost investită instanța de trimitere există un raport de dependență, în sensul că hotărârea pe care Înalta Curte de Casație și Justiție o pronunță în procedura mecanismului de unificare a practicii judiciare produce un efect concret asupra soluției din procesul pendinte.

86. Sub acest aspect amintim că, în jurisprudența sa (a se vedea, de exemplu, *Decizia nr. 1 din 18 noiembrie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 43 din 20 ianuarie 2014; Decizia nr. 2 din 17 februarie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 257 din 9 aprilie 2014; Decizia nr. 8 din 27 aprilie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 431 din 17 iunie 2015; Decizia nr. 9 din 4 aprilie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 400 din 26 mai 2016*), Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a reținut în mod constant că admisibilitatea procedurii hotărârii prealabile, indiferent dacă privește o normă de drept material sau o normă de drept procedural, este condiționată de împrejurarea ca interpretarea pe care o va da instanța supremă să producă consecințe juridice de natură să determine soluționarea pe fond a cauzei, iar chestiunea de drept să conducă la dezlegarea în fond a cauzei, sub aspectul statuării în privința raportului juridic dedus judecării.

87. Așadar, este necesar ca respectiva problemă de drept să fie evaluată ținând seama de aspectele litigioase asupra cărora titularul sesizării are a se pronunța.

88. În concret, sesizarea de față pune în discuție o chestiune de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea fondului dedus judecării, deoarece examinarea apelului și, implicit, a cererii introductive este indisolubil legată de modul de interpretare și aplicare a dispozițiilor art. 49 din Legea nr. 217/2003, în sensul de a se stabili, prin prisma acestor norme, condițiile cerute de lege pentru formularea unei cereri de înlocuire a măsurilor dispuse printr-un ordin de protecție, precum și procedura de soluționare a unei astfel de cereri.

89. Din consultarea jurisprudenței Înaltei Curți de Casație și Justiție rezultă că este îndeplinită și cerința care impune ca asupra problemei de drept instanța supremă să nu fi statuat, în condițiile în care chestiunea de drept nu a fost soluționată printr-o hotărâre prealabilă sau printr-un recurs în interesul legii și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

90. Ca atare, sunt îndeplinite în cauză condițiile de ordin procedural prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă, urmând ca în continuare să se examineze dacă problematica ce face obiectul prezentului mecanism de unificare a practicii judiciare are caracter de noutate și dacă reprezintă o veritabilă chestiune de drept.

91. Evaluarea cerinței noutății chestiunii de drept, în absența unei definiții și a unor criterii de determinare a acestora în cuprinsul normei indicate, revine Înaltei Curți de Casație și Justiție, astfel cum s-a statuat în jurisprudența constantă a instanței supreme.

92. S-a subliniat în practica Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept că noutatea unei chestiuni de drept poate fi generată nu numai de o reglementare nou-intrată în vigoare, ci și de una veche, cu condiția însă ca instanța să fie chemată să se pronunțe asupra respectivei probleme de drept pentru prima dată.

93. Astfel, „în evaluarea cerinței noutății, relevantă nu este atât data adoptării normei legale (...), ci dezvoltarea unei

jurisprudențe în materie” (*Decizia nr. 42 din 29 mai 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 815 din 16 octombrie 2017; Decizia nr. 56 din 28 septembrie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1193 din 8 decembrie 2020*), întrucât caracterul de noutate se pierde pe măsură ce chestiunea de drept a primit o dezlegare din partea instanțelor, în urma unei interpretări date.

94. Prin urmare, depășirea stadiului unei practici incipiente, în curs de formare, și conturarea unei practici în legătură cu chestiunea de drept ce face obiectul sesizării trimit la concluzia că nu mai poate fi sesizată instanța supremă pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile, într-o asemenea situație scopul preîntâmpinării practicii neunitare nemaiputând fi atins, chestiunea de drept nemaifiind, prin urmare, una nouă (*Decizia nr. 9 din 21 februarie 2022, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 326 din 4 aprilie 2022, Decizia nr. 14 din 25 martie 2024, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 390 din 25 aprilie 2024*).

95. Pentru verificarea acestui aspect au fost emise adrese către toate curțile de apel, care au procedat la verificări ale jurisprudenței la nivelul instanțelor judecătorești situate în circumscripțiile lor teritoriale și au comunicat Înaltei Curți de Casație și Justiție un număr redus de hotărâri relevante și preponderent puncte de vedere teoretice.

96. Examenul jurisprudențial efectuat a relevat că nu s-a cristalizat o jurisprudență în legătură cu chestiunea de drept a cărei lămurire s-a solicitat, iar analiza punctelor de vedere exprimate oferă indicii suficiente și temeinice în sensul posibilității apariției unei practici judiciare neunitare în materia problemei disputate.

97. Prin urmare, condiția noutății se verifică, fiind justificată deci intervenția preventivă a instanței supreme în cadrul acestui mecanism de unificare.

98. În ceea ce privește condiția ivirii unei chestiuni de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei în curs de judecată, se reține că și aceasta este îndeplinită în cazul sesizării de față.

99. În absența unei definiții legale a noțiunii „chestiune de drept” din cadrul cerințelor de admisibilitate prevăzute la art. 519 din Codul de procedură civilă, în doctrină s-a arătat că, pentru a fi vorba de o problemă de drept reală, trebuie ca norma de drept disputată să fie îndoielnică, imperfectă (lacunară) sau neclară.

100. Așadar, chestiunea de drept supusă dezbaterii trebuie să fie una veritabilă, legată de posibilitatea de a interpreta diferit un text de lege, fie din cauză că acest text este incomplet, fie pentru că nu este corelat cu alte dispoziții legale, fie pentru că se pune problema că nu ar mai fi în vigoare.

101. Raportat la cauza pendinte, se constată că problema de drept adusă în dezbatere ridică dificultăți de interpretare, împrejurare reținută și de instanța de trimitere, care a furnizat, în cuprinsul încheierii de sesizare, argumente privind caracterul lacunar și neclar al normelor ce se cer a fi examinate.

102. Având în vedere posibilitatea unor interpretări diferite ale textului de lege, se constată că problema de drept supusă dezbaterii este una veritabilă, care necesită o rezolvare de principiu pe calea procedurii prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă.

XIII.2. Asupra fondului sesizării

103. Procedându-se în continuare la evaluarea chestiunii de drept sub aspectul fondului său, se constată că textul normativ în discuție recunoaște fără echivoc, prin alin. (1) al art. 49 din Legea nr. 217/2003, posibilitatea persoanei față de care s-a dispus o măsură prin ordinul de protecție, dacă durata pentru care a fost emis acesta este cea maximă, de a solicita instanței judecătorești competente fie revocarea ordinului de protecție,

fie înlocuirea măsurii dispuse, iar prin alin. (2) și (3) ale aceluiași articol se stabilesc condițiile în care se poate dispune „revocarea” și, respectiv, procedura care trebuie urmată în demersul soluționării unei cereri cu acest obiect.

104. Legea nu prevede însă condițiile pentru înlocuirea măsurii dispuse prin ordinul de protecție și nici procedura de soluționare a acestei cereri, situație care, coroborată cu omisiunea definirii acestei instituții, a generat dificultăți de interpretare în ceea ce privește stabilirea regimului său juridic.

105. Prioritar trebuie reținut că măsurile care pot fi vizate prin cererea de înlocuire sunt cele enumerate limitativ de art. 38 din Legea nr. 217/2003, acestea reprezentând, în esență, obligații sau interdicții care au fost dispuse anterior de instanță, printr-o hotărâre rămasă definitivă, ca urmare a parcurgerii procedurii prevăzute la art. 40-45 din același act normativ, finalizată prin emiterea unui ordin de protecție, în scopul înlăturării unei stări de pericol cauzate unui membru al familiei printr-un act de violență al titularului cererii reglementate de art. 49 din aceeași lege.

106. În ceea ce privește durata măsurilor dispuse prin ordinul de protecție, aceasta se stabilește de judecător, fără a putea depăși 12 luni de la data emiterii ordinului [art. 39 alin. (1) din Legea nr. 217/2003], iar, dacă hotărârea nu cuprinde nicio mențiune privind durata măsurilor dispuse, acestea vor produce efecte pentru o perioadă de 12 luni de la data emiterii ordinului [conform art. 39 alin. (2) din Legea nr. 217/2003].

107. Pentru a contura în acest cadru legal particularitățile instituției „înlocuirii măsurii dispuse prin ordinul de protecție” și, respectiv, pentru a lămuri pentru început în ce măsură condițiile revocării ordinului sunt relevante pentru admiterea cererii de înlocuire a măsurii, este necesară o examinare comparativă a celor două instituții prin prisma efectelor produse în planul raporturilor dintre părțile implicate în mecanismul ordinului de protecție.

108. Din perspectiva chestiunii de drept ce face obiectul prezentei sesizări, înțelegerea sensului și scopului normelor de drept care fac obiect al întrebării prealabile impune, mai întâi, a se evidenția care sunt trăsăturile definitorii ale ordinului de protecție.

109. Ordinul de protecție constituie un mijloc legal de protejare a victimei violenței domestice, în sensul dat acesteia prin art. 3 din Legea nr. 217/2003, de un pericol grav și, după caz, iminent pe care agresorul îl reprezintă sau îl poate reprezenta la adresa vieții, integrității fizice și psihice ori libertății persoanei unui membru de familie.

110. Starea de pericol reprezintă deci fundamentul emiterii ordinului de protecție și, ca atare, ordinul trebuie să fie justificat prin realitatea faptică constatată în cauză, să fie necesar pentru înlăturarea pericolului în care se află victima violenței domestice, măsurile de protecție dispuse fiind indispensabile pentru protejarea acesteia.

111. Totodată, o altă trăsătură definitorie a ordinului de protecție o reprezintă caracterul său provizoriu, caracter care este impus de faptul că măsurile (interdicțiile) dispuse reprezintă o imixtiune în dreptul la viață privată și de familie. În plus, în acest domeniu de reglementare, dată fiind natura relațiilor de familie, caracterul vremelnic al măsurilor luate derivă și din finalitatea urmărită, de regulă, la instituirea acestora, respectiv refacerea familiei și reintegrarea în cadrul său a tuturor membrilor acesteia.

112. Conform celor reținute în acest sens în paragrafele 73-74 din Decizia nr. 50 din 22 iunie 2020, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, inclusiv din perspectiva jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului în interpretarea și aplicarea art. 8 din Convenție, rezultă că: „(...) protecția și promovarea drepturilor victimelor violenței domestice se realizează, printre altele, în conformitate cu principiul legalității și principiul

respectării drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Emiterea unui ordin de protecție impune menținerea unui echilibru între drepturile persoanei căreia îi sunt imputate actele de violență (emiterea ordinului de protecție vizând restrângerea dreptului la viața privată și a libertății de mișcare) și drepturile persoanei asupra căreia au fost exercitate actele de violență.

Din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (...) rezultă în mod neîndoiește că instanțele, în aplicarea dispozițiilor art. 8 din Convenție, au obligația «să efectueze o analiză detaliată a întregii situații de familie și a unei întregi serii de factori, în special de natură factuală, emoțională și psihologică, materială și medicală, și să realizeze o evaluare echitabilă și rezonabilă a respectivelor interese ale fiecărei persoane, cu preocupare constantă de a găsi cea mai bună soluție pentru copil» (Cauza *Petrov și X împotriva Rusiei*, paragraful 98, Cauza *Neulinger și Shuruk împotriva Elveției*, paragraful 139, etc.).

113. Pentru asigurarea acestui echilibru, având în vedere că măsurile dispuse prin ordinul de protecție determină o restrângere a drepturilor persoanei față de care s-a instituit, legiuitorul a permis acesteia din urmă, în situația în care durata măsurilor luate prin ordinul de protecție este cea maximă, să repună în discuție în fața unei instanțe judecătorești situația de fapt avută în vedere la momentul emiterii ordinului de protecție, instanța astfel sesizată având posibilitatea de a decide dacă starea de pericol social care a impus luarea măsurilor de protecție subzistă.

114. Aceasta este, așadar, rațiunea reglementării cuprinse în art. 49 din Legea nr. 217/2003, normă care conferă agresorului dreptul de a solicita instanței revocarea ordinului sau înlocuirea măsurii dispuse.

115. O atare reevaluare, în acest cadru procesual, a raporturilor dintre părțile implicate în acest mecanism pentru a stabili necesitatea menținerii ordinului în aceleași condiții în care a fost dispus nu poate determina însă repunerea în discuție a celor statuate prin hotărârea judecătorească definitivă de instituire a acestora, hotărâre ce se bucură de autoritate de lucru judecat, cât timp nu au intervenit elemente noi ulterior pronunțării acesteia.

116. De altfel, acest aspect rezultă fără echivoc din interpretarea prevederilor art. 49 alin. (2) din Legea nr. 217/2003 referitoare la condițiile în care se dispune revocarea ordinului de protecție.

117. În acest sens, în examinarea constituționalității prevederilor art. 49 alin. (1) din Legea nr. 217/2003, prin Decizia nr. 489 din 3 octombrie 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 29 din 12 ianuarie 2024, Curtea Constituțională a reținut că „în cadrul analizării cererii de revocare a ordinului de protecție, judecătorul apreciază gradul de pericol pentru victimă al agresorului, ori pe baza evaluării riscului de recidivă realizată de către un serviciu de probațiune, ori pe baza evaluării proprii a existenței unui risc real de recidivă. Or, evaluarea riscului de recidivă presupune curgerea unei anumite perioade de timp de la emiterea ordinului de protecție, perioadă în care agresorul trebuie să urmeze consiliere psihologică, psihoterapie, tratament de dezintoxicare sau orice altă formă de consiliere sau terapie care a fost stabilită în sarcina sa ori care i-a fost recomandată sau să respecte măsurile de siguranță, dacă asemenea măsuri s-au luat, potrivit legii” (paragraful 28).

118. Așadar, întrunirea tuturor condițiilor mai sus evocate, prevăzute la lit. a)-c) ale alin. (2) al art. 49 din Legea nr. 217/2003, permite judecătorului să dispună revocarea ordinului de protecție, instanța constatând în această situație că scopul măsurilor luate, acela de înlăturare a stării de pericol

privind viața, integritatea fizică sau psihică ori libertatea în care este pusă persoana printr-un act de violență din partea unui membru al familiei, a fost atins.

119. Cu toate că legiuitorul nu a reglementat explicit și condițiile în care se poate da curs unei cereri având ca obiect înlocuirea măsurilor dispuse prin ordinul de protecție, se poate decela în raport cu constatările anterioare că situația premisă ce trebuie avută în vedere în această ipoteză este aceea a subzistenței unei stări de pericol în privința victimei agresiunii, care impune menținerea ordinului de protecție, mecanism al cărui scop nu a fost încă atins.

120. În acest caz, instanța este deci chemată să reanalizeze conținutul obligațiilor/interdicțiilor instituite prin ordin față de agresor, urmând să procedeze la o reevaluare a circumstanțelor factuale avute în vedere la momentul emiterii ordinului pentru a stabili dacă starea de fapt prezentă la momentul formulării și soluționării cererii de înlocuire permite adoptarea unei alte măsuri dintre cele prevăzute la art. 38 din Legea nr. 217/2003, o măsură care, chiar dacă este mai ușoară pentru agresor, va fi aptă în noile împrejurări să asigure protecția victimei.

121. Din această perspectivă, apreciind că subzistă starea de pericol cu privire la persoana victimei, la integritatea sa fizică și psihică, precum și la libertatea acesteia, pericol care a justificat emiterea ordinului, instanța urmează a decide dacă prin modificarea conținutului restricțiilor dispuse inițial, respectiv prin luarea altor măsuri mai puțin restrictive, se poate asigura o protecție adecvată victimei.

122. Este real că, în cadrul noii analize realizate, judecătorul nu va putea face abstracție de maniera în care agresorul a respectat interdicțiile și obligațiile impuse, similar cercetării judecătorești specifice examinării întrunirii condițiilor enunțate la alin. (2) al art. 49 din Legea nr. 217/2003. De altfel, după cum deja s-a subliniat, ținând seama, totodată, de rațiunea reglementării comune în cuprinsul aceluiași articol al legii, ambele instituții presupun o reevaluare a situației de fapt reținute la momentul pronunțării ordinului de protecție, instanța examinând în acest context inclusiv efectele produse în raporturile dintre părți de măsurile dispuse prin ordin, pentru a se verifica dacă se menține starea de pericol avută în vedere la momentul dispunerii respectivelor măsuri, o atare analiză plecând deci de la caracterul necesar al acestora pentru protecția victimei, caracter stabilit prin hotărârea judecătorească de instituire a lor și care nu poate fi repus în discuție în cadrul unei noi proceduri judiciare prin prisma acelorași împrejurări care au determinat adoptarea soluției.

123. Corelându-se această constatare cu cea expusă anterior în privința sferei de aplicare a instituției revocării ordinului, se reține că înlocuirea se va putea dispune dacă împrejurările factuale concrete și conduita agresorului conduc la concluzia că o măsură mai ușoară este suficientă pentru prevenirea violenței domestice și protejarea victimei.

124. Prin urmare, cu toate că analiza judecătorului nu poate ignora comportamentul agresorului în perioada în care acesta a fost supus măsurilor inițial dispuse prin ordinul de protecție, astfel încât cercetarea aspectelor prevăzute la lit. a) și b) ale alin. (2) al art. 49 din Legea nr. 217/2003 nu va fi incompatibilă cu judecata cererii de înlocuire a măsurii, iar, similar verificării cerinței prevăzute de lit. c) a alin. (2) anterior menționat, potențialitatea agresivă a reclamantului va constitui un parametru al stabilirii conduitei acestuia în vederea luării unei alte măsuri adecvate situației de pericol reținute, nu se poate susține că, în cazul soluționării cererii de înlocuire a măsurilor dispuse prin ordin, judecătorul va fi ținut să analizeze eventuala schimbare de comportament a agresorului exclusiv prin prisma

respectării exigențelor prevăzute expres de art. 49 alin. (2) din Legea nr. 217/2003, condiții care, conform textului legal, trebuie, de altfel, întrunite în mod cumulativ pentru revocarea ordinului de protecție.

125. În plus, necesitatea înlocuirii măsurii luate inițial se poate datora ivirii unor situații obiective, independente de conduita agresorului, care nu mai permit îndeplinirea obligației impuse acestuia în aceiași termeni, astfel că nevoia de protecție a victimei ar putea fi asigurată în noile circumstanțe și printr-o măsură mai puțin restrictivă.

126. Trebuie subliniat că îndeplinirea întocmai a condițiilor prevăzute de art. 49 alin. (2) din Legea nr. 217/2003 nu poate fi solicitată în situația înlocuirii unei măsuri dispuse prin ordinul de protecție nici ca urmare a aplicării acestei norme legale prin analogie, deoarece, în conformitate cu art. 10 din Codul civil, normele legale care restrâng exercițiul unor drepturi civile se aplică doar în cazurile expres și limitativ prevăzute de lege.

127. Se poate conchide astfel, în cadrul normativ prezentat, în sensul că legiuitorul a înțeles să reglementeze în mod explicit condițiile cumulative care trebuie verificate de către instanța de judecată pentru revocarea ordinului, întrucât admiterea acestei cereri determină înlăturarea oricăror restricții pentru reclamant, apreciindu-se că măsurile dispuse inițial nu mai sunt necesare pentru protecția victimei, ca urmare a constatării încetării stării de pericol avute în vedere la momentul instituirii acestora.

128. Așadar, nerespectarea oricăreia dintre aceste cerințe legale va duce la respingerea cererii de revocare, însă, ținând seama de finalitatea distinctă a celor două instituții analizate, nu se poate susține că exigența îndeplinirii cumulative a aceluiași condiții restrictive trebuie verificată ca atare de instanță și pentru admiterea cererii de înlocuire a unei măsuri dispuse prin ordinul de protecție, situație în raport cu care trebuie statuat în sensul că examinarea temeiniciei cererii de înlocuire se va realiza pe baza liberei aprecieri a situației concrete deduse judecății, conform probelor administrate, nefiind necesară îndeplinirea condițiilor prevăzute de art. 49 alin. (2) din Legea nr. 217/2003.

129. În ceea ce privește a doua întrebare a instanței de trimitere, vizând incidența art. 49 alin. (3) din Legea nr. 217/2003 asupra procedurii înlocuirii, se constată că, deși acest text face referire în mod expres exclusiv la procedura revocării, nu există

niciun impediment pentru ca norma să fie aplicată prin analogie și în cazul cererii de înlocuire a măsurilor, în lipsa altei reglementări distincte aplicabile, având în vedere că soluționarea unei cereri cu un astfel de obiect necesită aceleași garanții procesuale care derivă din citarea părților implicate, a unității de poliție care a pus în executare ordinul (și care, la cererea instanței, ar putea furniza informații cu privire la comportamentul agresorului pe parcursul punerii în executare sau, după caz, al supravegherii executării ordinului de protecție, prin raportare la obligațiile și interdicțiile pe care agresorul trebuia să le respecte) și, respectiv, din participarea procurorului (obligatorie, de altfel, în toate procedurile judiciare reglementate prin acest act normativ).

130. În argumentarea acestui punct de vedere trebuie precizat că reclamantul care întrunește condiția exercitării acțiunii prevăzute de art. 49 alin. (1) din legea anterior menționată are posibilitatea să formuleze o cerere prin care să solicite instanței atât revocarea ordinului de protecție, cât și, în subsidiar, în situația în care se va aprecia că nu sunt întrunite toate cerințele impuse de lege pentru dispunerea acesteia, înlocuirea măsurii luate prin ordin, solicitând astfel o schimbare a conținutului restricțiilor la care a fost supus pentru perioada rămasă până la expirarea termenului de 12 luni, în considerarea aceluiași probe privitoare la revizuirea comportamentului său, învederând, după caz, intervenirea altor împrejurări obiective, ulterior dispunerii ordinului, care ar permite instanței reevaluarea situației dintre părți.

131. Într-o asemenea ipoteză, având în vedere efectele diferite produse ca urmare a admiterii fiecăreia dintre cereri, rezultă cu evidență că numai soluționarea concomitentă a ambelor petite în intervalul de timp limitat de durata restricțiilor dispuse prin ordin ar asigura atingerea dezideratului efectivității protejării drepturilor civile ale reclamantului, prin controlul judecătoresc al măsurii restrictive care constituie o ingerință în acestea.

132. Or, pentru rațiuni de judecată unitară, o atare pricină având ca obiect înlocuirea măsurii se impune a fi soluționată în aceleași condiții de procedură, respectiv cele stabilite de legiuitor prin art. 49 alin. (3) din Legea nr. 217/2003.

133. Pentru toate aceste considerente, în temeiul art. 521 din Codul de procedură civilă,

ÎN ALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Admite sesizarea privind pronunțarea unei hotărâri prealabile formulată de Tribunalul Brăila — Secția I civilă în Dosarul nr. 20.050/196/2024 și, în consecință, stabilește că:

Dispozițiile art. 49 din Legea nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice, republicată, cu modificările și completările ulterioare, se interpretează în sensul că, pentru formularea unei cereri de înlocuire a măsurilor stabilite printr-un ordin de protecție emis pe durată maximă, persoana împotriva căreia a fost emis ordinul nu trebuie să facă dovada îndeplinirii, cumulativ, a condițiilor prevăzute de art. 49 alin. (2) din aceeași lege.

Cererea de înlocuire a măsurilor stabilite printr-un ordin de protecție se soluționează conform procedurii prevăzute de art. 49 alin. (3) din aceeași lege.

Obligatorie, potrivit dispozițiilor art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 24 februarie 2025.

PREȘEDINTELE SECȚIEI I CIVILE
ELENA CARMEN POPOIAG

Magistrat-asistent,
Marius Ionuț Bunea

ABONAMENTE LA PUBLICAȚIILE OFICIALE PE SUPORT FIZIC

— Prețuri pentru anul 2025 —

Nr. crt.	Denumirea publicației	Valoare (TVA 5% inclus) — lei		
		12 luni	3 luni	1 lună
1.	Monitorul Oficial, Partea I	2.910	800	290
2.	Monitorul Oficial, Partea I, limba maghiară	3.450		320
3.	Monitorul Oficial, Partea a II-a	5.180		470
4.	Monitorul Oficial, Partea a III-a	990		110
5.	Monitorul Oficial, Partea a IV-a	3.960		360
6.	Monitorul Oficial, Partea a VI-a	3.680		340
7.	Monitorul Oficial, Partea a VII-a	1.270		120

NOTĂ:

Monitorul Oficial, Partea I bis, se multiplică și se achiziționează pe bază de comandă.

Pentru comenzi, accesați www.monitoruloficial.ro, Magazin online, Monitorul Oficial — apariții și abonamente.

ABONAMENTE LA PRODUSELE ÎN FORMAT ELECTRONIC

— Prețuri pentru anul 2025 —

Produs	Abonamentul FLEXIBIL (Monitorul Oficial, Partea I + alte 3 părți ale Monitorului Oficial, la alegere)									
	Lunar					Anual*				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	65	160	400	960	2.110	650	1.630	4.080	9.790	21.540
ExpertMO	115	290	730	1.750	3.850	1.150	2.880	7.200	17.280	38.020

Produs	Abonamentul COMPLET (Monitorul Oficial, Partea I + toate celelalte părți ale Monitorului Oficial)									
	Lunar					Anual*				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	75	190	480	1.150	2.530	750	1.880	4.700	11.280	24.820
ExpertMO	140	350	880	2.110	4.640	1.400	3.500	8.750	21.000	46.200

Colecția Monitorul Oficial în format electronic, oricare dintre părțile acestuia	140 lei/an
--	------------

Prețurile sunt exprimate în lei și conțin TVA.

Mai multe informații puteți găsi pe site-ul www.expert-monitor.ro, unde puteți aplica online comanda.

* Tarifele anuale se aplică pentru comenzile online efectuate până la 31 ianuarie 2025.

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; 012329
C.I.F. RO427282, IBAN: RO55RNCB0082006711100001 BCR
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 DTCPMB (alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, www.monitoruloficial.ro
Relații cu publicul: șos. Panduri nr. 1, bloc P33, sectorul 5, București; 050651.
Tel. 021.401.00.73, 021.401.00.78/79/83.
Pentru publicări, încărcați actele pe site, la: <https://www.monitoruloficial.ro>, secțiunea Publicări.

